

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Srovnání socioekonomického rozvoje Plzeňska a Poběžovicka
v letech 1991 - 2011**

**Comparison of socioeconomic development of the Pilsen
Region and Poběžovice Region in the years 1991 - 2011**

Jan Koch

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

*„Srovnání socioekonomického rozvoje Plzeňska a Poběžovicka
v letech 1991 - 2011“*

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího
bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené
bibliografii.

Plzeň dne 24.4.2015

.....

Podpis autora

Děkuji doc. PaedDr. Jaroslavu Dokoupilovi, Ph.D. za odbornou pomoc
a rady při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíle práce	9
2 Metodika	9
3 Rozbor literatury	11
4 Vybrané geografické charakteristiky mikroregionu Přeštice	13
4.1 Matematicko-geografická poloha.....	13
4.2 Vybrané fyzicko-geografické charakteristiky	15
4.3 Vybrané socioekonomické charakteristiky	16
4.3.1 Průmysl.....	18
4.3.2 Zemědělství	18
4.3.3 Doprava	19
4.3.4 Cestovní ruch.....	20
5 Zhodnocení demografických ukazatelů mikroregionu Přeštice	22
5.1 Struktura populace podle pohlaví a věku	22
5.2 Přirozená měna obyvatel	23
5.3 Mechanická měna obyvatel.....	24
5.4 Vývoj počtu obyvatel	25
5.5 Sňatečnost a rozvodovost.....	26
5.6 Obyvatelstvo podle dosaženého vzdělání	28
5.7 Národnostní struktura.....	29
5.8 Obyvatelstvo podle náboženského vyznání	30
6 Zhodnocení trhu práce mikroregionu Přeštice.....	32
6.1 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	32
6.2 Dosažitelní uchazeči celkem	33
6.3 Volná pracovní místa	33
6.4 Vývoj nezaměstnanosti v obcích SO POÚ Přeštice v letech 2001 – 2011	34
6.4.1 Období před ekonomickou krizí 2001 – 2008.....	35
6.4.2 Období ekonomické krize 2009 – 2011.....	36

7 Vybrané geografické charakteristiky mikroregionu Poběžovicko.....	38
7.1 Matematicko-geografická poloha.....	38
7.2 Vybrané fyzicko-geografické charakteristiky	40
7.3 Vybrané socioekonomické charakteristiky	42
7.3.1 Průmysl.....	43
7.3.2 Zemědělství	43
7.3.3 Doprava	44
7.3.3.2 Deviatilita dopravní sítě	44
7.3.4 Cestovní ruch.....	45
8 Zhodnocení demografických ukazatelů mikroregionu Poběžovicko.....	47
8.1 Struktura populace podle pohlaví a věku	47
8.2 Přírozená měna obyvatel	48
8.3 Mechanická měna obyvatel.....	49
8.4 Vývoj počtu obyvatel	50
8.5 Sňatečnost a rozvodovost.....	51
8.6 Obyvatelstvo podle dosaženého vzdělání	52
8.7 Národnostní struktura.....	53
8.8 Obyvatelstvo podle náboženského vyznání	55
9 Zhodnocení trhu práce mikroregionu Poběžovicko.....	56
9.1 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2001 a 2011.....	56
9.2 Dosažitelní uchazeči celkem v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2001 – 2011	56
9.3 Volná pracovní místa	57
9.4 Vývoj nezaměstnanosti v obcích SO POÚ Poběžovice	57
9.4.1 Období před ekonomickou krizí 2001 – 2008.....	58
9.4.2 Období ekonomické krize 2009 – 2011.....	59
10 Srovnání obou regionů v závislosti na jejich poloze a potenciálu.....	61
10.1 Obyvatelstvo	61
10.2 Trh práce (2002 – 2011).....	62
Závěr	64
Seznam tabulek a grafů.....	66
Seznam obrázků.....	67

Seznam použité literatury	68
Seznam příloh	71
Přílohy.....	73
Abstrakt.....	86

Úvod

Moje bakalářská práce se zabývá srovnáním socioekonomického vývoje periferního mikroregionu regionu z česko-bavorského pohraničí a příměstského mikroregionu z metropolitního regionu Plzeňsko v letech 1991 – 2011 se zaměřením na demografii a trh práce. Z česko-bavorského pohraničí byl zvolen mikroregion Poběžovicko a z příměstských regionů byl vybrán mikroregion Přeštice, jako srovnatelný region dle velikosti k Poběžovicku. Zkoumané mikroregiony jsou vymezeny jako správní jednotky SO POÚ Poběžovice a Přeštice.

Toto téma jsem si zvolil proto, že v mikroregionu Poběžovicko žiji a velmi mě zajímalo, jak odlišný je vývoj v porevolučních letech v našem periferním regionu v porovnání s nějakým příměstským regionem.

Práce hodnotí a srovnává pomocí statistických dat z převážně internetových zdrojů a literatury jednotlivé demografické ukazatele a ukazatele na trhu práce, především míru nezaměstnanosti v obou mikroregionech a jejich obcích ve sledovaném období.

Oba zkoumané mikroregiony leží v Plzeňském kraji. V SO POÚ Přeštice se nachází 30 obcí a 50 sídelních jednotek s významnými centry Přeštice a Chlumčany. SO POÚ Poběžovice spravuje 13 obcí a 46 sídelních jednotek. Nejvýznamnějšími obcemi jsou zde Poběžovice a Bělá nad Radbuzou.

1 Cíle práce

Cílem mé bakalářské práce je zhodnocení vývoje demografických ukazatelů a trhu práce v SO POÚ Poběžovice a v SO POÚ Přeštice.

Dalším cílem je porovnání zjištěných ukazatelů o obyvatelstvu a trhu práce mezi oběma regiony, nalezení shod resp. rozdílů a jejich vysvětlení ve vztahu k poloze - periferního mikroregionu Poběžovicko a mikroregionu Přešticko, který je součástí metropolitního regionu Plzeňsko.

Tyto regiony byly vybrány po dohodě s vedoucím práce v rámci problému periferie versus metropolitní region. Poběžovicko jako příhraniční periferní region x Přešticko jako součást metropolitního regionu Plzeňska, ve kterém jsou silné vazby na město Plzeň. Mikroregion Přešticko byl vybrán z důvodu přibližně stejné rozlohy území, jako mikroregion Poběžovicko.

2 Metodika

V bakalářské práci je prováděn převážně kabinetní výzkum se zpracováním dat sekundárního charakteru.

V prvních kapitolách obou regionů jsou k vybraným geografickým charakteristikám použita především sekundární data, získána převážně z internetových zdrojů. Nejčastěji je čerpáno z dat Českého statistického úřadu, a to především pro údaje o zaměstnaných ve složkách hospodářství, kde jsou použita data ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011, a k matematicko-geografické poloze ze souborů o SO POÚ Přeštice a SO POÚ Poběžovice. K datům o fyzicko-geografické poloze jsou využity i odborné publikace Rozvojový potenciál Plzeňského kraje od J. Dokoupila, A. Matuškové a kol., a také Zeměpisného lexikonu ČR – Hory a nížiny od J. Demka a P. Macovčina. Další data jsou získána z různých mapových serverů, převážně Geology.cz a Mapy.cz.

Tento mapový server je využit i k údajům o dopravě, data o vlakových a autobusových spojích jsou čerpána z dopravního portálu IDOS.cz.

V kapitolách o obyvatelstvu jsou nejčastěji použita data z Českého statistického úřadu. Data zde nejsou dostupná za SO POÚ, bylo je tak potřeba získat za každou obec zvlášť, k čemuž posloužil portál Sčítání lidu, domů a bytů 2011 či Demografická data za obce na ČSÚ. Data o obcích byla utříděna formou přehledných tabulek a byla vypočtena sumární hodnota za celý SO POÚ. U některých ukazatelů musela být přepočítána absolutní data na relativní hodnoty, aby to mělo vypovídající hodnotu při závěrečné komparativní analýze. Např. přirozený přírůstek byl přepočítán na promile, stejně tak u mechanické měny jako index migračního salda, dále např. hrubá míra sňatečnosti a rozvodovosti. Na procenta jsou pak přepočítána data o vzdělanosti, národnostním složení a náboženského vyznání obyvatelstva.

Podobnou metodikou byla vyhodnocena i data o vývoji trhu práce v obou regionech. Ta byla k dispozici na portálu Ministerstva práce a sociálních věcí v údajích o nezaměstnanosti. Dostupná data jsou k dispozici až od roku 2001. I zde je použita vývojová analýza dat, utříděných v tabulkách a grafech. Většina údajů je vyhodnocena především v absolutních číslech jako dostupní uchazeči či počet volných míst. Jediným relativním ukazatelem této části práce byla míra nezaměstnanosti, která byla využita k závěrečné komparativní analýze. Podle oficiální metodiky se míra registrované nezaměstnanosti počítá na základě výběrového šetření pracovních sil, ovšem pouze na úrovni okresů, krajů a celé ČR. Pro SO POÚ se z důvodu nedostupnosti dat počítá na základě ekonomicky aktivního obyvatelstva.

K závěrečnému porovnání rozlohou srovnatelných regionů mikroregionu Poběžovicko a mikroregionu Přešticko byla použita komparativní analýza. Srovnávané mikroregiony jsou na stejné hierarchické úrovni, tedy rozdílly resp. shody ve vývoji obyvatelstva resp. trhu práce lze analyzovat v souvislosti s jejich polohou, s jejich přírodním či společenským potenciálem. Na závěr byla provedena syntéza získaných poznatků.

3 Rozbor literatury

V bakalářské práci jsem čerpal z odborné literatury a internetových zdrojů. Nejdůležitější publikací při mém výzkumu byl především *Rozvojový potenciál Plzeňského kraje* od J. Dokoupila, A. Matuškové a kol. (2005), ve kterém se autoři zabývají analýzou rozvojového potenciálu ve vybraných částech krajinné sféry Plzeňského kraje. Pro moji práci byly důležité především kapitoly o demografickém a pracovním potenciálu Plzeňského kraje.

Důležité v této práci bylo získat informace o problematice jádro – periferie. Základní literaturou či teorií, která historicky započala tuto problematiku, bylo dílo W. Christallera *Central places in southern Germany*. Zde vznikla a byla popsána jedna ze základních geografických teorií, a to „Teorie centrálních míst.“ Odtud byl využit systém centrálních obcí, mezi kterými se nacházely periferní oblasti. Tato „teorie“ byla aplikovaná v jižním Německu. V jeho systému jsou hierarchicky uspořádány obce, které nabízejí služby a trh pro své okolí. Každé další centrum má méně obyvatel a také menší nabídku služeb. Periferními regiony a oblastmi a jejich problémy se zabývala katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty univerzity Karlovy v Praze ve svém díle *Problémy periferních oblastí* (2005). Odtud byla využita především první kapitola Vybrané teoreticko-metodologické aspekty a trendy geografického výzkumu periferních oblastí od T. Havlíčka, P. Chromého, V. Jančáka a M. Marady. Obecným cílem vymezení periferií je nalezení oblastí, které nedosahují určité úrovně funkčně-prostorových a sociálně-prostorových vztahů. Periferní oblasti jsou tak výsledkem nerovnoměrného vývoje společnosti v území. Tento vývoj je ovlivňován odlišnými historickými, politickými, ekonomickými, sociálními, kulturními a přírodními podmínkami. Studium periferie tak nelze izolovat, jedná se o integrální součást širšího vztahu jádra a zázemí. Teorie o městském regionu a urbanizaci či suburbanizaci jsem čerpal z díla *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice* od M. Hampla (1996). Na toto dílo navazuje i jeho pokračování z roku 2005. Autor vyjadřuje jako důležitý znak městských regionů urbanizaci. Podle demografických přístupů se jedná o koncentraci obyvatel do měst, městských regionů a aglomerací, sociálně-ekonomické pojetí zase popisuje urbanizaci

jako proces dělby práce mezi městem a venkovem či rozdělení výrobních a nevýrobních aktivit.

Pro demografickou charakteristiku byl využit *Přehled geografie obyvatelstva, demografie a geografie sídel* od P. Chalupy a Z. Tarabové. (1986). Tato kniha pojednává o základních demografických ukazatelích a důležitých historických procesech v demografii. K mému výzkumu jsem využil kapitoly o počtu, hustotě a pohybu obyvatelstva.

Publikace *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém* od B. Buchtové a kol. (2002) posloužila především k popsání teorie o trhu práce jako takové. Jinak se zde autoři zabývají působením nezaměstnanosti na psychiku, zdraví a prostředí kolem člověka. Nezaměstnanost je v současnosti jeden z nejsledovanějších a nejdiskutovanějších socioekonomických jevů. Za nezaměstnané se považují osoby v produktivním věku, které nemají placené zaměstnání ani příjem ze sebezaměstnání, jsou dočasně uvolněny z práce a očekávají, že budou znovu zaměstnány a osoby, které aktivně hledají práci a jsou ochotny do práce nastoupit. K teorii o trhu práce byla využita i kniha *Ekonomická a sociální geografie* od V. Touška, J. Kunce a kol. (2008). V té se popisují především jednotlivé složky humánní geografie např. geografie obyvatelstva, zemědělství, průmyslu, dopravy atd. Odtud byla převzata především metoda o nové ekonomické geografii a nové teorii růstu plus také údaje o zaměstnanosti v jednotlivých sektorech. Zde je také zmíněn nový vzorec míry nezaměstnanosti po vstupu ČR do Evropské unie: **$n = d / EAO * 100$**

n – míra nezaměstnanosti, d – dosažitelní uchazeči celkem, EAO – ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Ekonomické teorie a především teorie regionálního rozvoje popisují pánové J. Blažek a D. Uhlíř ve své knize *Teorie regionálního rozvoje* (2002). Zkoumají zde především vývoj globálního myšlení a nastiňují implikace pro regionální rozvoj. I tato publikace má novější vydání, které vyšlo v roce 2011.

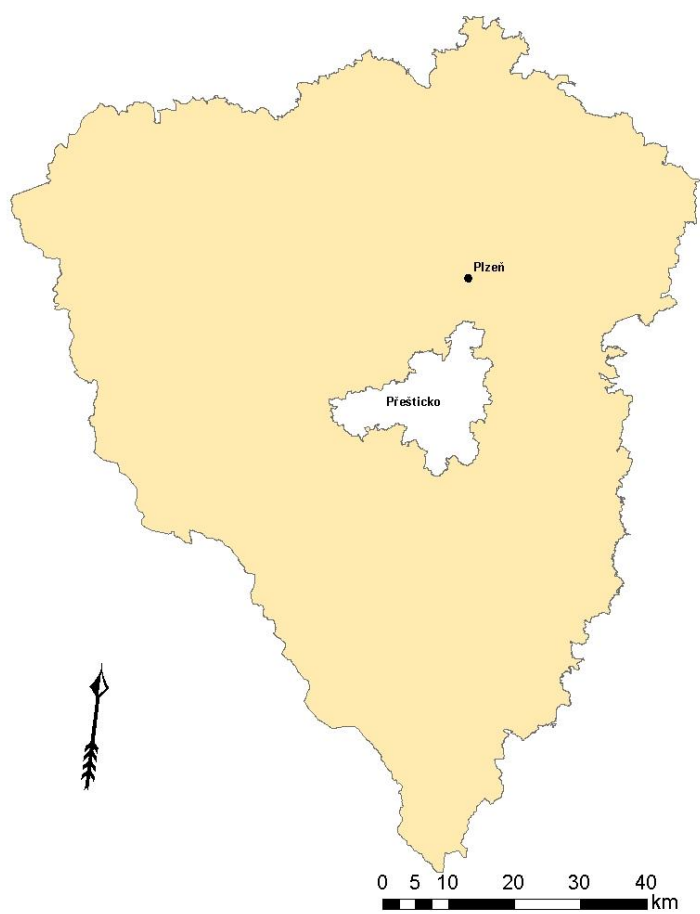
Z internetových zdrojů jsem využil nejvíce sekundárních dat z Českého statistického úřadu (ČSÚ), především ze sekce Sčítání lidu, domů a bytů 2011 a také demografických údajů za obce z let 1991 – 2011. Dalším portálem, který posloužil k údajům o trhu práce, bylo Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). K údajům o dopravě a dalších charakteristik byly využity např. servery IDOS.cz a Mapy.cz.

4 Vybrané geografické charakteristiky mikroregionu Přeštice

4.1 Matematicko-geografická poloha

SO POÚ Přeštice se nachází v okrese Plzeň-jih téměř uprostřed Plzeňského kraje. Centrální obec Přeštice leží 22 km jižně od Plzně a zároveň je i správním obvodem obce s rozšířenou působností. Město jako centrum SO POÚ má zeměpisné souřadnice 49°34'22''s.š. a 13°20'00v.d. Zajímavostí je, že SO ORP Přeštice je tvořeno pouze jedním SO POÚ a zaujímají tak stejně velké území. Jelikož se vymezená oblast nachází uprostřed kraje, hraničí s dalšími 10 správními obvody obcí s pověřeným obecním úřadem. SO POÚ Přeštice zaujímá rozlohu 271,2 km² a je tak 10. největším POÚ v Plzeňském kraji (Přeštice, 2015).

Obrázek č. 1: Poloha SO POÚ Přeštice v rámci Plzeňského kraje

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

Obrázek č. 2: Administrativní členění SO POÚ Přeštice

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

4.2 Vybrané fyzicko-geografické charakteristiky

Reliéf na území Přešticka je poměrně značně kopcovitý. Oblast leží v geomorfologickém celku Švihovská vrchovina v oblasti Plzeňská pahorkatina. Tato oblast spadá do Poberounské soustavy v provincii Česká vysočina. Místní podcelky se nazývají Merklínská a Radyňská pahorkatina. Nejvyšším vrcholem je Hájek (587 m.n.m.) ve východní části území u hranic s SO POÚ Nepomuk. Naopak nejnižší místo je na řece Úslavě v místě, kde opouští mikroregion, tedy za obcí Útušice (330 m.n.m.) (Demek, 2006).

Nejvíce hornin v této oblasti pochází z období neoproterozoika a také kvartéru. Kolem obce Chlumčany se nachází převážně jíly, písky a štěrky a jsou zde velká ložiska kaolinu. Proto zde byly také vystavěny Chlumčanské keramické závody. Kolem Štěnovic jsou především granodiority a buližníky, jimiž je proslulá oblast kolem Plzně (Geology.cz, 2015).

Co se týče půdních typů, převažují zde hnědozemě a luvizemě. Směrem na sever, tedy k Plzni značně přibývá kambizemí. Fluvizemě jsou převážně kolem řeky Úhlavy (Geology.cz, 2015).

Dominantním vodním tokem je řeka Úhlava, která protéká regionem z jihu na sever. Méně významným tokem je např. říčka Merklínka. Největším rybníkem je Merklínský rybník (Mapy.cz, 2015).

Klimaticky je Přešticko částečně rozmanitým regionem. Nachází se v mírně teplé oblasti, ovšem na severu a na západě území jsou teploty o něco vyšší než ve východní části. Počet letních dní je průměrně kolem 40. Průměrná roční teplota se pohybuje mezi 6° a 8°C. Úhrn srážek ve vegetačním období činí 450 – 500 mm (Klimatické regiony ČR, 2015).

4.3 Vybrané socioekonomické charakteristiky

Ze zhruba 22 000 obyvatel v SO POÚ Přeštice bylo podle sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 zaměstnáno 9 615 lidí (Sčítání lidu, domů a bytů, 2011). V tabulce č. 1 je přehled, kolik lidí bylo zaměstnáno v různých typech odvětví a jejich procentuální zastoupení.

Tabulka č. 1: Zaměstnaní podle odvětví v SO POÚ Přeštice v roce 2011

Odvětví	Počet zaměstnaných	Podíl zaměstnaných (v %)
Zemědělství, lesnictví, rybnářství	413	4,3
Průmysl	2 964	30,8
Stavebnictví	850	8,8
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	874	9,1
Doprava a skladování	621	6,5
Ubytování, stravování a pohostinství	191	2,0
Informační a komunikační činnosti	129	1,3
Peněžnictví a pojišťovnictví	179	1,9
Činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti	541	5,6
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	565	5,9
Vzdělávání	443	4,6
Zdravotní a sociální péče	736	7,7
Nezjištěno	1 109	11,5
Celkem	9 615	100

(Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů, 2011)

Ze zjištěných dat můžeme vidět, že nejvíce lidí v SO POÚ Přeštice je zaměstnáno v průmyslu, a to 30,8 %. Další nejvíce zastoupenou skupinou (necelých 9 %) je stavebnictví a také zaměstnaní ve velkoobchodech a maloobchodech či v opravných motorových vozidel. V zemědělství pracuje přes 400 obyvatel, což činí 4,3 % všech zaměstnaných. Velmi malý podíl zde mají služby, především ubytování, stravování a pohostinství, ale také informační a komunikační činnosti.

4.3.1 Průmysl

Na Přešticku je průmysl největším zaměstnavatelem, pracuje zde téměř 3 000 obyvatel, což tvoří 30 % všech zaměstnaných v regionu. Nejvíce je zde zastoupen průmysl stavebních hmot, a to díky zásobám nerostných surovin, zejména kaolinu. Na to navazuje dominantní podnik v regionu Lasselsbger, a.s. v Chlumčanech. Tato firma je největším zaměstnavatelem nejen na Přešticku, ale i v celém okrese Plzeň-jih. Je známá především svou výrobou keramiky a stavebního materiálu. Přímo v Přešticích se nachází průmyslová (industriální) zóna Přeštice-západ, kde jsou soustředěny největší průmyslové podniky ve městě. Nejznámější je firma IAC Group Czech, s.r.o., která je zaměřena na automobilový průmysl. Další významnou firmou je Vishay Electronic, s.r.o. v Přešticích, která se zabývá výrobou kondenzátorů (Sčítání lidu, domů a bytů, 2011; RISY, 2015).

4.3.2 Zemědělství

V zemědělství pracují v SO POÚ Přeštice 4 % zaměstnaných, cca 400 obyvatel (Sčítání lidu, domů a bytů, 2011).

Zemědělská půda byla v roce 2013 v SO POÚ Přeštice vyměřena na 16 193, 61 ha, což zaujímá více než polovinu území a to 60 %, další téměř třetinu regionu zaujímají lesní pozemky. Více než 77 % zemědělské půdy tvoří půda orná, louky a pastviny zabírají 18 % (Přeštice, 2015).

Pěstují se zde převážně obiloviny a kukuřice, ze živočišné výroby především chov prasat a skotu. Nejvýznamnějším zemědělským podnikem v oblasti je ZD Merklín, který vlastní 2 200 ha půdy.

4.3.3 Doprava

Jelikož má SO POÚ Přeštice strategickou polohu mezi Plzní a Klatovy, dopravní dostupnost je zde na poměrně dobré úrovni (příloha č. 1). Vede tudy jak elektrifikovaná železniční trať Plzeň – Klatovy – Železná Ruda, tak silnice I. třídy Most – Plzeň – Klatovy – Železná Ruda. Dále regionem prochází čtyři silnice II. třídy. Severní částí regionu prochází úsek dálnice D5 Rozvadov – Plzeň – Praha. Celkem se v regionu nachází 176,3 km silnic a 15,4 km železnic (Mapy.cz, 2015).

4.3.3.1 Hustota dopravní sítě

Hustota dopravní sítě je délka dopravních komunikací vztažená k ploše či k počtu obyvatel. Značí průměrné nasycení regionu. Ovlivňují ji společenské i přírodní předpoklady. Nejvíce vypovídající ukazatel je poměr délky k ploše spojené s počtem obyvatel. Její výpočet tak vypadá následovně: hustota = délka / plocha

V SO POÚ Přeštice je délka dopravních komunikací 191,7 km, plocha regionu 271,2 km² a počet obyvatel k 31.12.2011 22 147. Hustota dopravní sítě tak v tomto regionu činí 0,71 km / km².

4.3.3.2 Deviatilita dopravní sítě

Deviatilita dopravní sítě značí odchylku dopravní cesty mezi dvěma dopravními uzly od jejich přímé vzdálenosti. Počítá se tedy jako délka dopravní cesty / přímá vzdálenost. Na porovnání deviatility bylo vybráno pět největších obcí z regionu, jako cílový bod bylo zvoleno okresní město Plzeň. Jelikož se jedná o menší územní jednotku, byla zkoumána pouze deviatilita silniční sítě.

Tabulka č. 2: Deviatilita silniční sítě vybraných obcí SO POÚ Přeštice do Plzně

	Přímá vzdálenost (km)	Vzdálenost po silnici (km)	Deviatilita silniční sítě
Přeštice	19	22	1,16
Chlumčany	13	17	1,31
Merklín	24	33	1,38
Štěnovice	9	12	1,33
Příchovice	21	24	1,14

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Mapy.cz, 2015)

Nejlepší deviatilitu silniční sítě mají obce Přeštice a Příchovice, protože komunikace odtud do Plzně vede téměř souběžně, jako přímá vzdálenost z těchto obcí. Naopak nejhorší deviatilitu má obec Merklín, která leží 24 km od Plzně, ovšem po silnici trasa měří 33 km. Zajímavostí je, že obce Štěnovice a Chlumčany, které leží nedaleko Plzně, mají deviatilitu také přes 1,3. Je to způsobeno tím, že ani odtud nevedou přímé silniční komunikace do centrálního města.

4.3.4 Cestovní ruch

V SO POÚ Přeštice není mnoho přírodních turistických atraktivit, ačkoliv je okres Plzeň-jih oblast s poměrně dobrým životním prostředím. Schází zde totiž velké plošné areály jako národní parky, chráněné krajinné oblasti či přírodní parky. Je zde zastoupeno pouze několik přírodních památek (PP) jako např. PP Pod Smutným koutem u Čižic či PP Lužany (Územně analytické podklady ORP Přetice, 2015).

Na Přešticku se nachází také dvě naučné stezky (NS). NS Čertovo Břemeno zasahuje větší částí až do SO POÚ Nepomuk, ovšem prochází i sídlem Libákovice, které spadá pod obec Řenče. Nad Libákovicemi se nachází oblíbená rozhledna Kožich. Druhá NS Ptenín – Újezdec se nachází v jihozápadní části regionu (KČT, 2015).

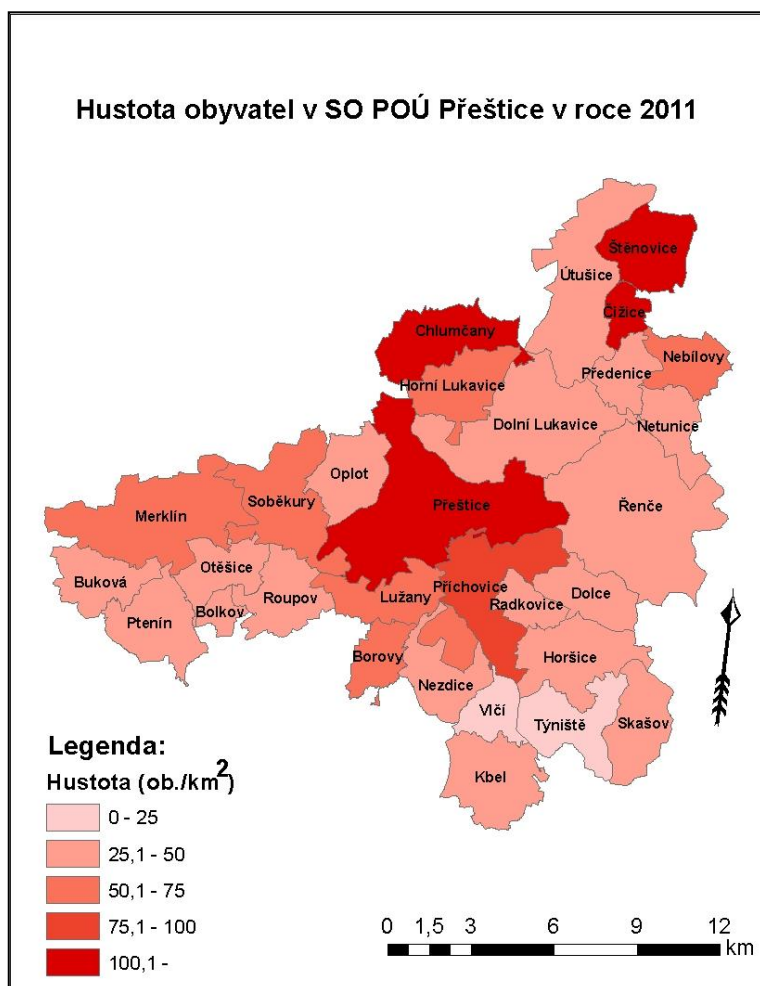
Nejznámější a nejnavštěvovanější kulturně-historickou památkou je barokní zámek v Nebílovech. Je však jediný, který je v regionu zpřístupněn veřejnosti, ostatní zámky jako v Lužanech, Dolní Lukavici a Pteníně jsou pro veřejnost uzavřeny. Celá oblast kolem Přeštic je známá svými architektonicko-sakrálními stavbami. Dominantou města Přeštice je nádherný barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie (ČSÚ, 2015).

5 Zhodnocení demografických ukazatelů mikroregionu Přešticko

5.1 Struktura populace podle pohlaví a věku

K 31. 12. 2011 žilo v SO POÚ Přeštice 22 147 obyvatel. Hustota obyvatel tak činila 80 obyv./km², což řadilo region mezi nejhustěji osídlené POÚ v Plzeňském kraji (ČSÚ, 2015).

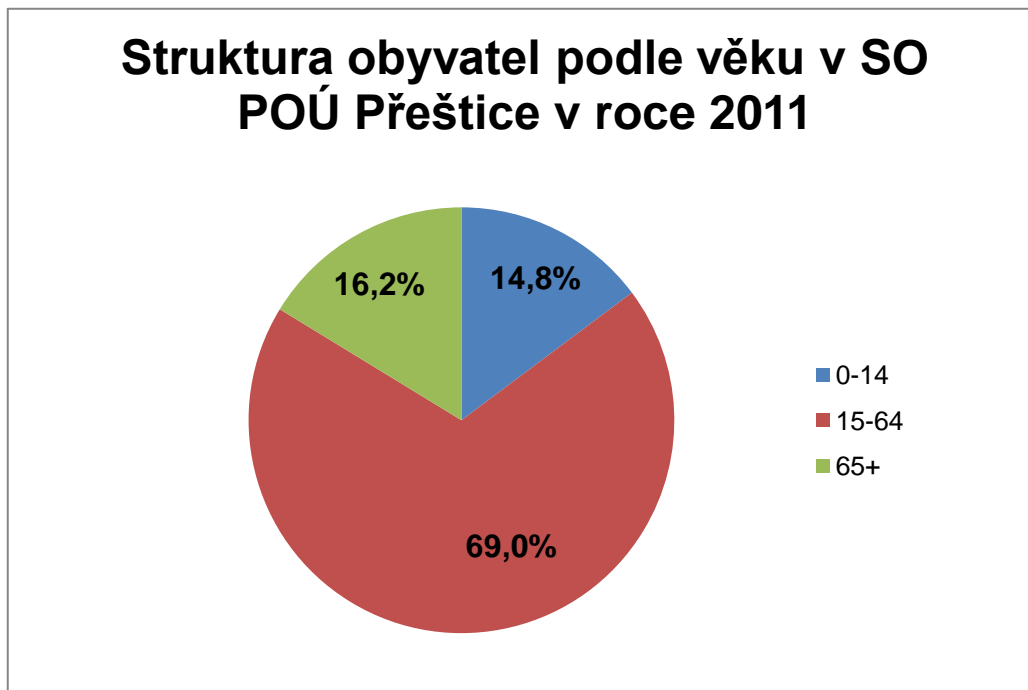
Obrázek č. 3: Hustota obyvatel v obcích SO POÚ Přeštice v roce 2011

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

Mužská populace tvořila k 31. 12. 2011 v regionu mírnou většinu a to 50,5 %. Index maskulinity zde činil 1,02 (ČSÚ, 2015).

Graf č. 1: Struktura obyvatel podle věku v SO POÚ Přeštice v roce 2011

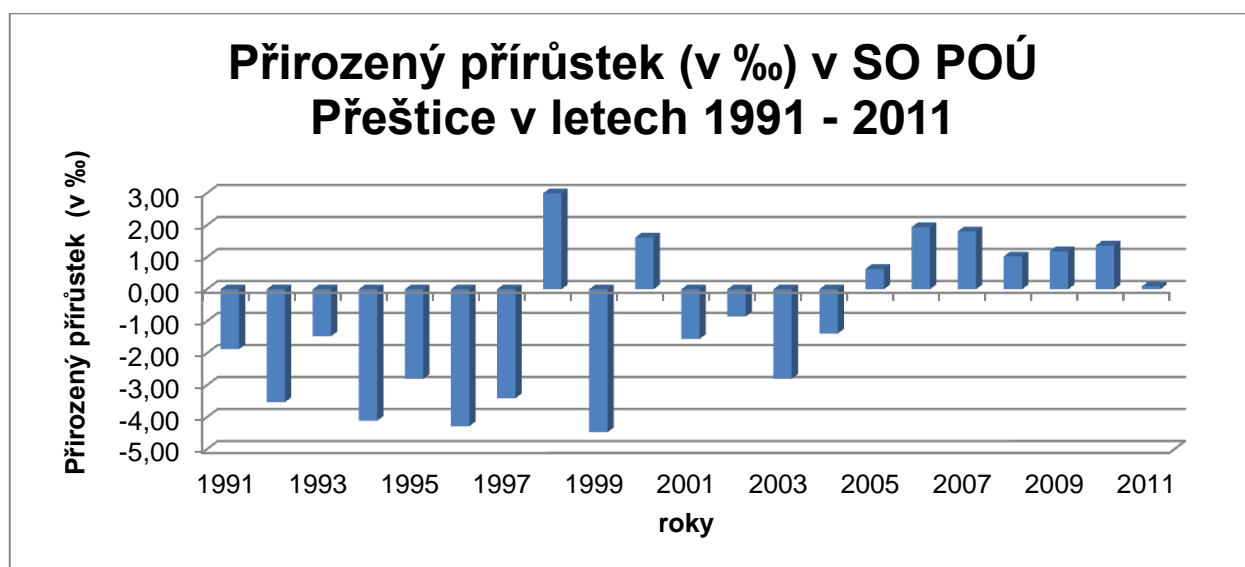
(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

Na Přešticku žilo k 31. 12. 2011 15 % obyvatel ve věku 0 – 14 let, 69 % ve věku 15 – 64 let a 16 % ve věku 65 let a starší. Index stáří, který se vyjadřuje poměrem seniorů a dětí, byl na v SO POÚ Přeštice 1,10. Poměr dětí a dospělých (neboli index závislosti) činil 0,21 (ČSU, 2015).

5.2 Přirozená měna obyvatel

Přirozená měna obyvatel je vyjádření rozdílu mezi počtem narozených a počtem zemřelých. Výsledkem se tedy zjistí, zda má region přirozený přírůstek či přirozený úbytek obyvatelstva.

Graf č. 2: Vývoj přirozeného přírůstku obyvatel (v ‰) v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

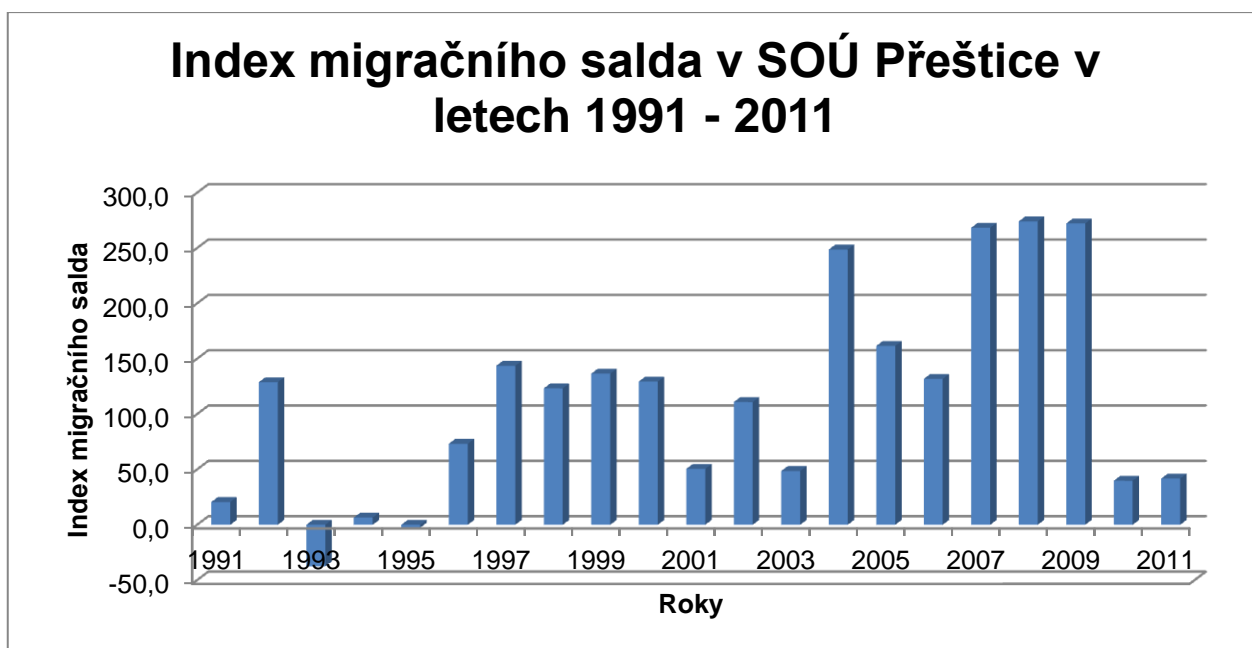
(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

Podle zjištěných dat můžeme vypočítat, že na Přešticku za sledované období výrazně více lidí umíralo, než se rodilo. Přirozený úbytek převažoval až do roku 2004, výjimkou byl převážně rok 1998, kdy se narodilo téměř o 3 ‰ lidí více, než zemřelo. Od roku 2005 byl v SO POÚ Přeštice přirozený přírůstek, průměrně kolem 1 ‰. V posledním sledovaném roce byl však přirozený přírůstek pouze 0,09 ‰.

5.3 Mechanická měna obyvatel

Mechanická měna obyvatel vyjadřuje přírůstek či úbytek obyvatel z důvodu migrace. Ukazuje tedy, kolik lidí se na dané území přistěhovalo nebo se naopak vystěhovalo. Rozdíl mezi přistěhovanými a vystěhovanými se nazývá migrační saldo. Pokud vyjde kladné, tak se na území více lidí stěhuje, když záporné, tak se více lidí stěhuje z území pryč. V grafu č. 4 je použit index migračního salda, který se počítá jako $(\text{imigrace} - \text{emigrace}) / (\text{imigrace} + \text{emigrace}) * 1000$.

Graf č. 3: Vývoj indexu migračního salda v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

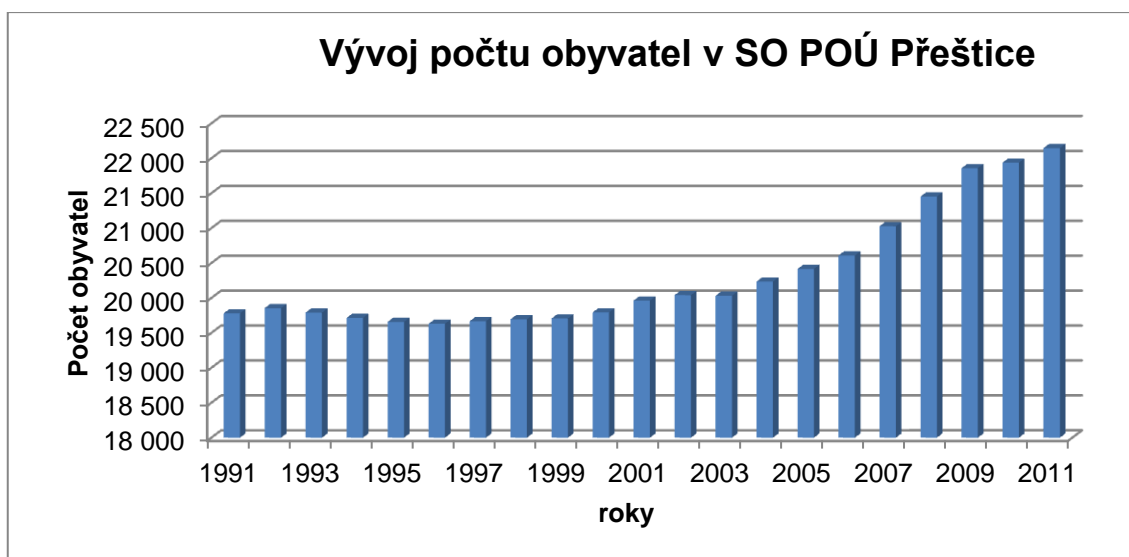
(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

Ze zjištěných dat můžeme vidět, že se na Přešticko za sledované období výrazně více lidí přistěhovalo, než vystěhovalo. Nebylo tomu tak pouze v letech 1993 a 1995. Kladný rozdíl v migračním saldu vzrůstal do roku 2004, kdy nejspíše započal tzv. proces suburbanizace, kdy se lidé z centra velkého města, v tomto případě Plzně, začali stěhovat do jeho nejbližšího okolí. V roce 2008 dosáhl index migračního salda nejvyšší hodnoty 274,1. V posledních dvou sledovaných letech klesl index migračního salda na hodnoty kolem 50.

5.4 Vývoj počtu obyvatel

Z grafu č. 4 a tabulky (příloha č. 7) můžeme vidět, že od počátku sledovaného období stoupl počet obyvatel v SO POÚ Přeštice téměř o 2 500 obyvatel. Z předešlého výzkumu počet obyvatel rostl výhradně díky kladnému migračnímu saldu. V prvních devíti letech růst spíše stagnoval, či mírně klesal, od roku 2000 však začal pravidelně stoupat. Růst počtu obyvatel bude nejspíše pokračovat i v dalších letech, jelikož se lidé stěhují do regionu především z centra Plzně. Jedná se o takzvanou suburbanizaci.

Graf č. 4: Vývoj počtu obyvatel v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

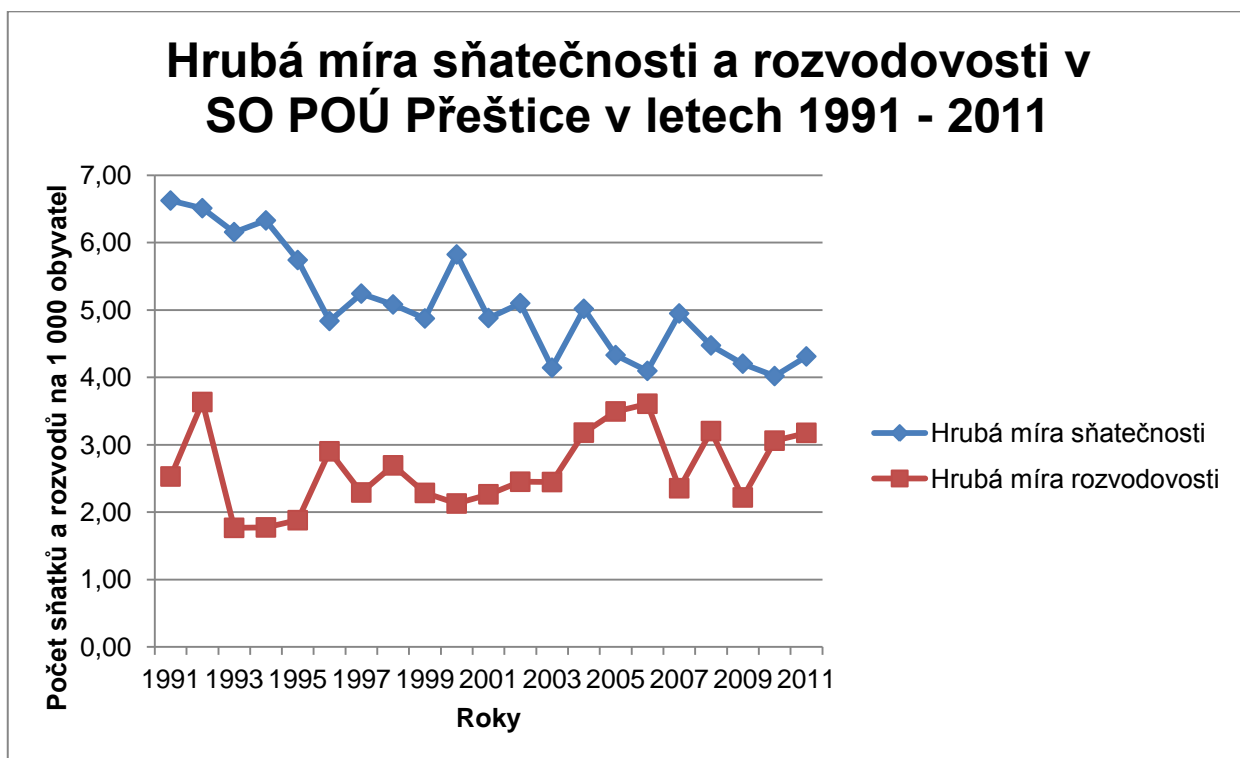
(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

5.5 Sňatečnost a rozvodovost

Sňatečností se rozumí demografický proces, který studuje základní manželství na základě zákonem daných podmínek. Nejčastějším ukazatelem je hrubá míra sňatečnosti, která vyjadřuje počet sňatků v daném regionu na 1 000 obyvatel (střední stav obyvatelstva). Není to však nejprůkaznější ukazatel, přesnější je například obecná míra sňatečnosti, který vyjadřuje počet sňatků osob ve věku 16 – 49 let vztahený k počtu svobodných, rozvedených a ovdovělých v témže věku (Demografie.cz, 2015).

Na podobném principu se dá vysvětlit i rozvodovost. Rozvod je jediná právní forma zániku manželství za života manželů. Základním ukazatelem je hrubá míra rozvodovosti, vyjadřující počet rozvodů na 1 000 obyvatel. Relevantnější je však např. míra rozvodovosti manželství. Ta vyjadřuje poměr počtu rozvodů ku počtu existujících manželství.

Graf č. 5: Vývoj hrubá míry sňatečnosti a rozvodovosti v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

V SO POÚ Přeštice je vidět současný trend sňatečnosti a rozvodovosti. Celkově ubývá počet sňatků a tím zákonitě klesá hrubá míra sňatečnosti. Na počátku sledovaného období byla hodnota hrubé míry sňatečnosti téměř na sedmi sňatcích na 1 000 obyvatel, nyní už je hodnota pouze něco málo přes čtyři sňatky na 1 000 obyvatel. Hrubá míra rozvodovosti na Přešticku zůstala během sledovaného období na přibližně stejných číslech, a to kolem tří rozvodů na 1 000 obyvatel. Na začátku 90. let klesla rozvodovost až pod dva rozvody na 1 000 obyvatel, postupně však začala mírně stoupat až do roku 2006. Od té doby začala rozvodovost mírně kolísat. Nejblíže se k sobě obě osy přiblížily v již zmiňovaném roce 2006, kdy hrubá míra sňatečnosti činila 4,10 a hrubá míra rozvodovosti 3,61.

5.6 Obyvatelstvo podle dosaženého vzdělání

Vzdělanost ukazuje, jaké mají místní obyvatelé v daném regionu dosažené vzdělání. Hodnotí se občané starší 15 let, jsou zde tedy zahrnuti i ti, kteří nemají ještě ukončené vzdělání. V SO POÚ Přeštice bylo k 31. 12. 2011 16 618 obyvatel starších 15 let.

Graf č. 6: Obyvatelstvo podle dosaženého vzdělání v SO POÚ Přeštice v roce 2011

(Zdroj: Vlastní zpravování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

Nejvyšší podíl mezi vzdělanými obyvateli mají v SO POÚ Přeštice vyučení a lidé se středním vzděláním bez maturity. Zaujímají téměř 45 % ze všech obyvatel starších 15 let. Obyvatelé s dosaženým středním vzděláním s maturitou tvoří 23,4 % vzdělaných obyvatel. Podobně velkou skupinu tvoří i lidé se základním vzděláním.

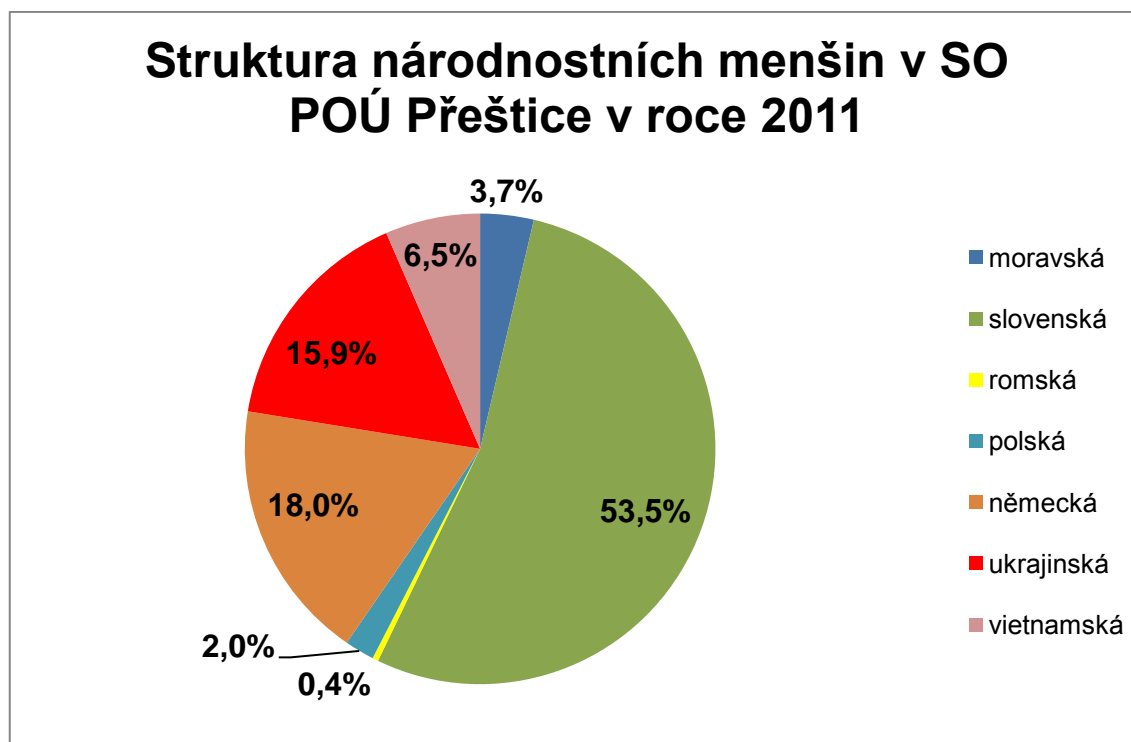
Do této skupiny jsou však započítáni i lidé, kteří stále ještě studují. Podíl vysokoškolských absolventů činí na Přešticku 5,4 %, což je podprůměr v rámci regionů Plzeňského kraje, ve kterém je 7,8 % vysokoškolsky vzdělaných. Průměr ovšem navyšuje Plzeň svými 12 %.

5.7 Národnostní struktura

Svoji národnost si každý člověk určuje sám. Může se to vztahovat k území, ve kterém se narodil, či příslušnosti k nějakému národu či etnické menšině. Může se přihlásit i k více národnostem nebo také k žádné (Sčítání lidu, domů a bytů, 2011).

Kromě české národnosti byly v grafu č. 7 započítány další nejčastější národnosti v České republice a to moravská, slezská, slovenská, romská, polská, německá, ukrajinská a vietnamská.

Graf č. 7: Struktura národnostních menšin v SO POÚ Přeštice v roce 2011

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

V SO POÚ Přeštice jsou z 19 520 obyvatel, kteří vyplnili svoji národnost při Sčítání lidu, domů a bytů 2011, téměř všichni přihlášení k české národnosti, a to 97,4 %. K jiné národnosti se v regionu přihlásilo pouze 245 občanů, což tvoří 1,6 %.

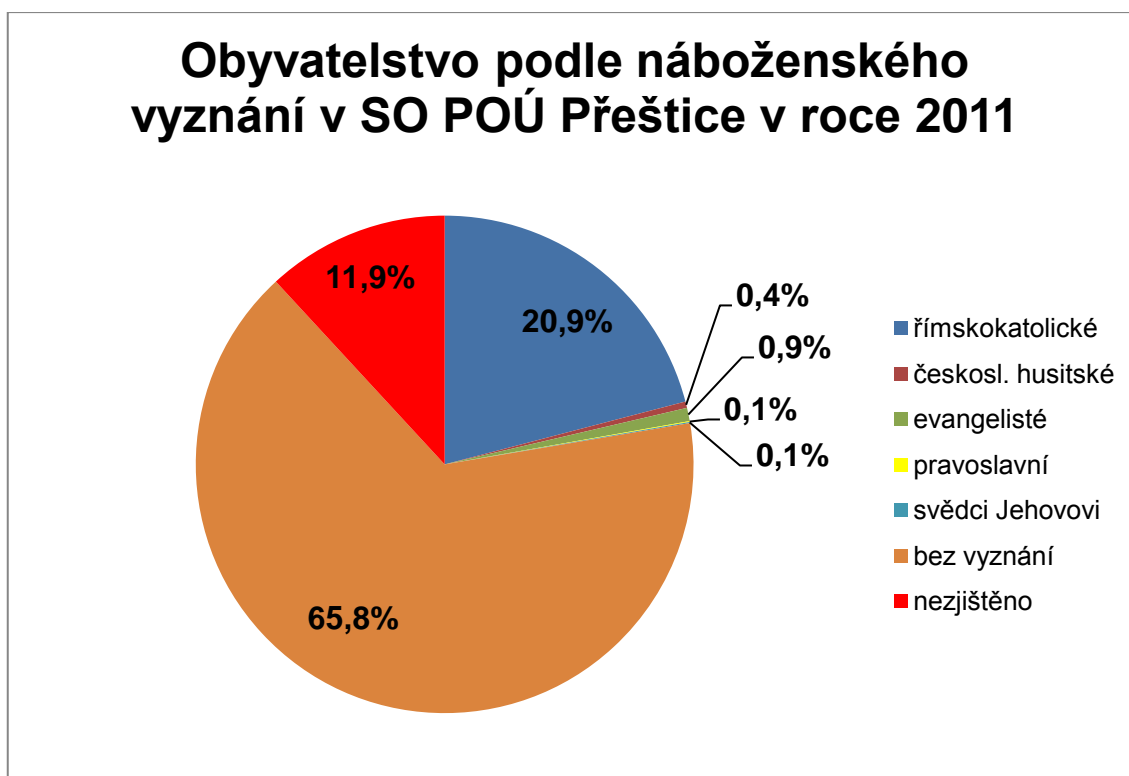
Více než polovinu ze všech cizích národností tvoří Slováci, kterých je na Přešticku 131. Na dalších místech jsou občané německé a ukrajinské národnosti, kteří zde mají 18 %, resp. téměř 16 % podíl. K vietnamské národnosti se přihlásilo 16 lidí (6,5 %). Zastoupení zde má i moravská národnost, a to devět občanů. V Přešticích se jeden obyvatel přihlásil i k národnosti romské.

5.8 Obyvatelstvo podle náboženského vyznání

Toto rozdělení obyvatelstva ukazuje, kolik je na daném území věřících a k jaké církvi či náboženství se místní obyvatelé přihlásili. V České republice, oproti předchozím sčítáním lidu, domů a bytů věřících stále více ubývá, větší počet nábožensky založených obyvatel se pohybuje především na Moravě (Sčítání lidu, domů a bytů, 2011).

V grafu č. 8 jsou znázorněny církve, ve které lidé v České republice věří nejvíce. Drtivá většina věřících je přihlášená k římskokatolické církvi.

Graf č. 8: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání v SO POÚ Přeštice v roce 2011

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

Z grafu č. 8 je patrné, že věřících je v SO POÚ Přeštice dohromady 22,4 %. Drtivá většina z věřících se přihlásila k římskokatolické církvi, a to téměř 94 %. Druhou nejvíce zastoupenou náboženskou skupinou je československá církev evangelická, kde je zastoupeno 4 % zdejších věřících. V celkovém počtu obyvatel však tvoří jen 0,9 %. Necelá 2 % věřících je přihlášená k církvi československé husitské. Nízký je zde počet Svědků Jehovových a členů pravoslavné církve, kterých je dohromady na Přešticku pouze 25.

Počet nevěřících obyvatel v SO POÚ Přeštice činil v roce 2011 65,8 %, dalších necelých 12 % vůbec nevedlo při sčítání lidu, domů a bytů své náboženské vyznání.

6 Zhodnocení trhu práce mikroregionu Přeštice

Trh práce je stejně jako každý jiný trh místem, kde se střetává nabídka a poptávka. Má však řadu specifických rysů, které jsou projevem výjimečnosti jednoho z výrobních faktorů, a to faktoru práce (Buchtová, 2002).

6.1 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Obyvatelstvo se dělí podle ekonomické aktivity na ekonomicky aktivní (neboli pracovní sílu) a ekonomicky neaktivní. Ekonomicky aktivní se dále dělí na zaměstnané a nezaměstnané. Počítají se do nich tedy všechny zaměstnané osoby, zaměstnavatelé i samostatně činní, dále také pracující důchodci, pracující studenti a učni a ženy na mateřské dovolené, která trvá 28 až 37 týdnů. Nepatří sem naopak nepracující důchodci, ostatní s vlastním zdrojem obživy, žáci, studenti, učni, osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby. Všechny tyto osoby se řadí mezi ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (Toušek, 2008).

Z tabulky (příloha č. 5) je patrné, že se ekonomicky aktivní obyvatelstvo v SO POÚ Přeštice mezi roky 2001 a 2011 příliš nezměnilo. U většiny obcí se počet ekonomicky aktivních mírně zvedl, či zůstal shodný, snížil se pouze v obcích Borovy, Předence a Útušice.

Počet ekonomicky aktivních obyvatel (EAO) je daný především podle velikosti dané obce, tudíž nejvíce jich má v regionu obec Přeštice, kde je 3 429 ekonomicky aktivních obyvatel. Více než 1 000 EAO se ještě nachází v obci Chlumčany. Naopak nejméně EAO mají obce Týniště, Bolkov a Vlčí.

6.2 Dosažitelní uchazeči celkem

Dosažení uchazeči jsou ti uchazeči, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tedy ti nezaměstnaní, kteří nemají žádnou jinou překážku pro přijetí zaměstnání. Snižováním počtu dosažitelných uchazečů dochází k snižování míry nezaměstnanosti (MPSV, 2015).

Dle přílohy č. 9 zůstával počet dosažitelných uchazečů v obcích SO POÚ Přeštice na poměrně stejných hodnotách až do roku 2009, kdy nastala ekonomická krize. S ní nastalo velké propouštění zaměstnanců ve firmách, kterých také mnoho zaniklo.

Výrazný nárůst dosažitelných uchazečů zaznamenaly v letech 2008 – 2009 především velké obce jako Přeštice, Chlumčany či Merklín. V Přešticích bylo v tomto období bez práce o 124 lidí více. Z menších obcí pocítily zvýšení dosažitelných uchazečů např. Čížice, Oplot a také obce na hranicích regionu jako Útušice, Skašov či Borovy.

Nárůst dosažitelných uchazečů pokračoval na Přešticku i v roce 2010, v posledním sledovaném roce 2011 už však jejich počet opět klesl.

6.3 Volná pracovní místa

Volná pracovní místa jsou na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí evidována pro obce až od roku 2005. Z tabulky (příloha č. 10) je patrné, že nabídka volných pracovních míst byla v roce 2011 velmi malá. Vše bylo způsobeno ekonomickou krizí v roce 2009, kdy firmy začaly propouštět své zaměstnance a snížily počet volných pracovních míst. Tím zákonitě vzrostla v regionu nezaměstnanost.

Podle tabulky (příloha č. 10) má suverénně nejvíce volných pracovních míst město Přeštice, kde bylo v roce 2011 44 volných pozic. Poté následuje obec, ve které už jsou pouze čtyři volná pracovní místa, a to město Štěnovice. Přitom v této obci bylo ještě v roce 2007 29 volných pozic. V dalších obcích už jsou pouze maximálně

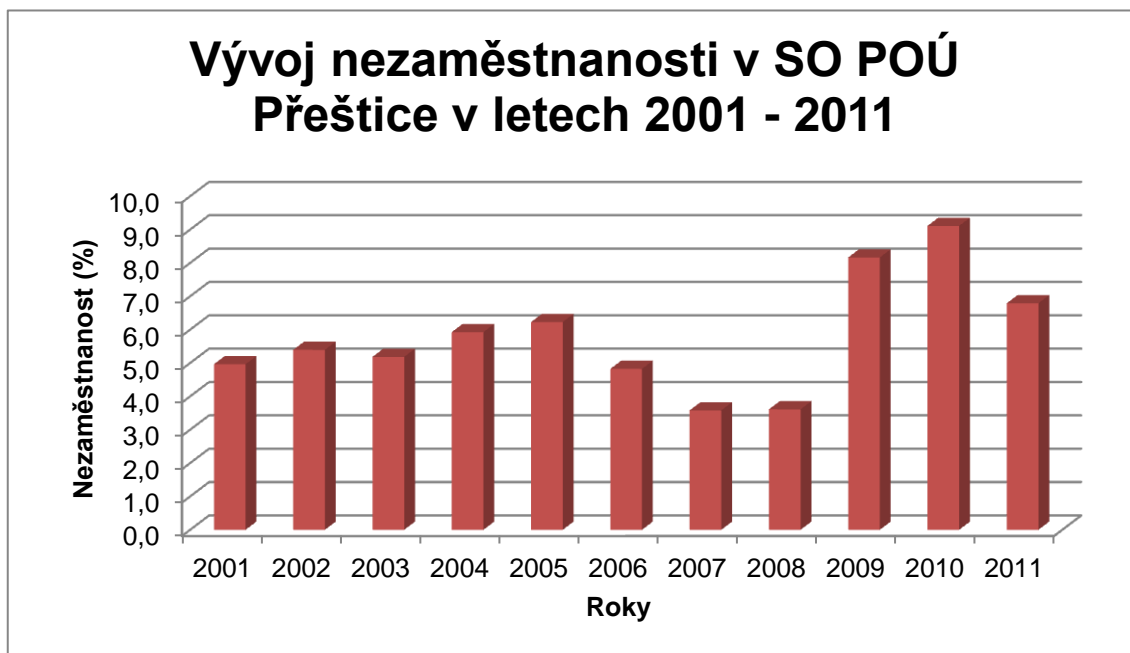
dvě volná pracovní místa. Mezi ně patří obec Chlumčany, kde dříve nabízel několik pozic významný průmyslový závod Lasselsberger, a. s.

V SO POÚ Přeštice je i několik obcí, kde za celé sledované období nebylo k dispozici ani jedno pracovní místo, tudíž zde nemohla být ani žádná volná pracovní místa. Jedná se o obce Bolkov, Borovy, Kbel, Nebílovy, Netunice, Nezdice, Oplot, Otěšice, Ptenín, Skašov, Soběkury a Vlčí. Především v Soběkurech je situace kritická, jelikož zde žije 619 obyvatel a není zde ani jedno pracovní místo.

6.4 Vývoj nezaměstnanosti v obcích SO POÚ Přeštice v letech 2001 – 2011

SO POÚ Přeštice byl v roce 2005 regionem s vůbec nejnižší mírou nezaměstnanosti v Plzeňském kraji, vyjma plzeňské metropole (Dokoupil, Matušková a kol., 2005).

Graf č. 9: Vývoj nezaměstnanosti (v %) v SO POÚ Přeštice v letech 2001 – 2011

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat MPSV, 2015)

Z grafu č. 9 lze vypočítat, že na začátku období se nezaměstnanost na Přešticku držela kolem 5 % a v letech 2007 a 2008 dokonce klesla mírně nad 3 %. Následná ekonomická krize však znamenala prudký vzrůst nezaměstnanosti až na 9 %, v posledním sledovaném roce 2011 nezaměstnanost opět poklesla na zhruba 6,5 %.

V následných kapitolách je popisován vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých obcích, v období před ekonomickou a během ekonomické krize.

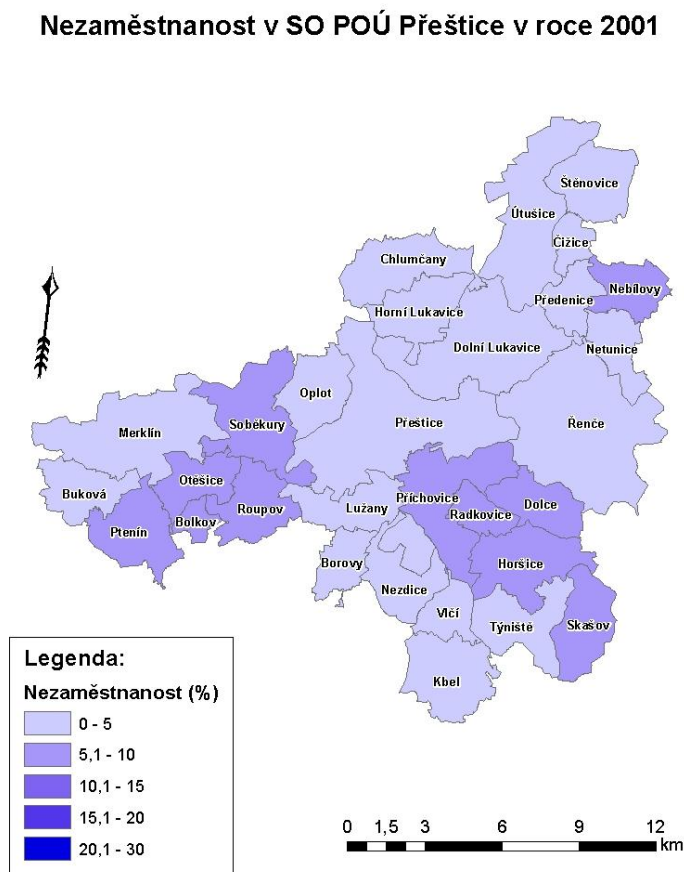
6.4.1 Období před ekonomickou krizí 2001 – 2008

Ze zjištěných dat (příloha č. 11) je patrné, že míra nezaměstnanosti byla v obcích SO POÚ Přeštice v období 2001 – 2008 relativně nízká. Výjimku tvořily pouze obce Skašov a Týniště, kde přesáhla míra nezaměstnanosti za toto období hodnotu 10 %. U těchto dvou obcí je to způsobeno především jejich nevýhodnou zeměpisnou polohou, jelikož leží zhruba uprostřed cesty mezi středisky Přeštice a Nepomuk. Celková míra nezaměstnanosti SO POÚ Přeštice činila v tomto období 5 %.

Kromě již zmíněných obcí Skašov a Týniště přesáhla míra nezaměstnanosti 10 % pouze v obcích Bolkov (2003 – 2005), Dolce (2005) a Otěšice (2004 – 2005).

Vůbec nejnižší míru nezaměstnanosti má obec Vlčí (2,2 %), protože zde v letech 2004, 2006 a 2007 nebyl žádný dostupný uchazeč o pracovní místo. Pod 3 % míru nezaměstnanosti spadá ještě obec Nezdice. Mezi 3 – 5 % se nachází především obce s vyšším počtem obyvatel, či obce s blízkou vzdáleností do Plzně či na hlavní silniční komunikaci č. I/27. Centrální město Přeštice má míru nezaměstnanosti 3,8 %.

Obrázek č. 4: Nezaměstnanost v obcích SO POÚ Přeštice v roce 2001

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

6.4.2 Období ekonomické krize 2009 – 2011

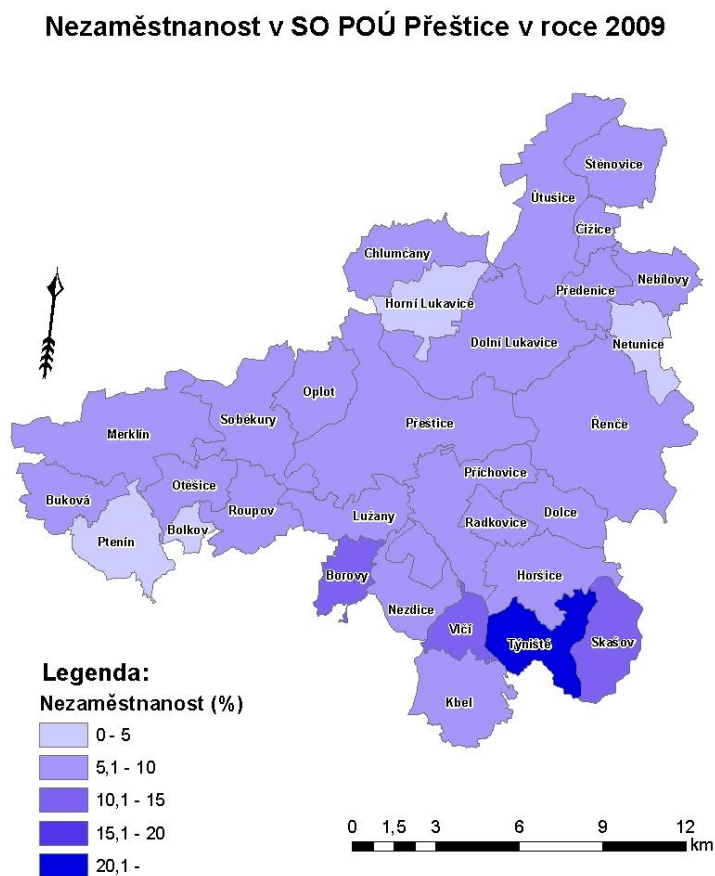
S nástupem ekonomické krize v roce 2009 stoupla míra nezaměstnanosti v regionu o 3 % na celkových 8 %. Vzrůst nezaměstnanosti pocítila téměř každá obec v regionu, klesla pouze v obcích Bolkov, Otěšice, Ptenín a Roupov, a to pouze nepatrně.

Nejhorší situace nastala v malé obci Týniště, kde míra nezaměstnanosti vzrostla z 12,5 až na vysokou hodnotu 27 %. Další výrazný vzestup zaznamenala obec Dolní Lukavice, kde se situace zhoršila o 5,5 % na 11,2 %. Přes 10 % míru nezaměstnanosti

zaznamenaly ještě malé obce Kbel, Dolce a Skašov, kde však oproti vysokému číslu z minulého období stoupla pouze o 2,5 %.

Díky propouštění zaměstnanců a snižování volných míst se růst míry nezaměstnanosti podepsal i ve velkých městech jako Přeštice (6,4 %), Chlumčany (6,9 %) či Merklín (7,4 %).

Obrázek č. 5: Nezaměstnanost v obcích SO POÚ Přeštice v roce 2009

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

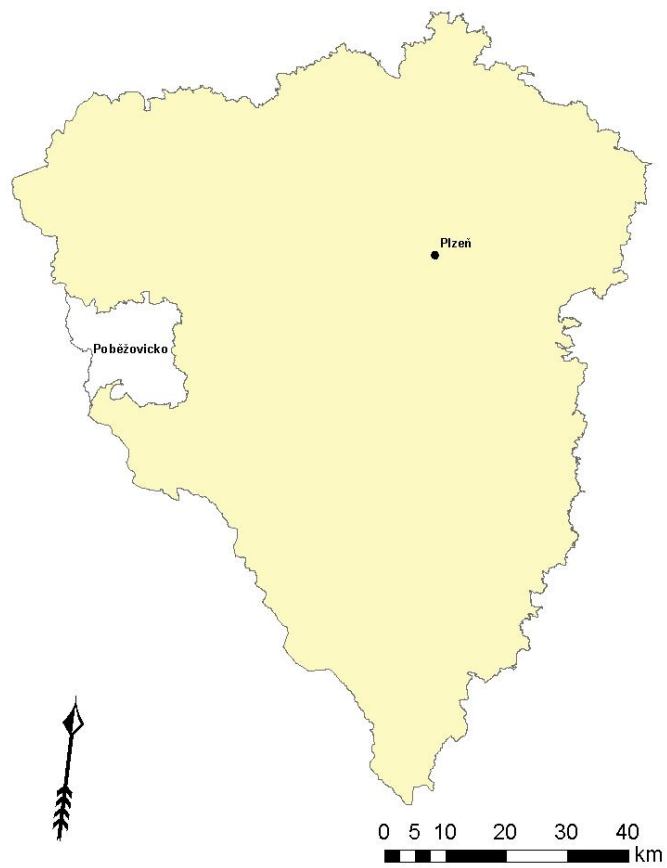
7 Vybrané geografické charakteristiky mikroregionu Poběžovicko

7.1 Matematicko-geografická poloha

SO POÚ Poběžovice se nachází v okrese Domažlice v západní části Plzeňského kraje. Ze západu sousedí se Spolkovou republikou Německo. Nadřazenou jednotkou pro SO POÚ Poběžovice je SO ORP Domažlice. Velikost SO POÚ Poběžovice je 257,6 km². Má tedy podobnou velikost jako druhý sledovaný region SO POÚ Přeštice, ovšem hustota obyvatel je pouze 24 obyv./km². Je tak čtvrtým nejméně osídleným SO POÚ v kraji, což je způsobeno především vysídlováním obcí v německém pohraničí po II. světové válce a jejich zanikání později při komunistickém režimu. Centrální město Poběžovice leží v podhůří Českého lesa cca 12 km severozápadně od Domažlic a zhruba 10 km východně od německých hranic. Jeho zeměpisné souřadnice jsou 49°30'37''s.š. a 12°48'09''v.d. (Poběžovice.cz, 2015; ArcČR500, 2015).

SO POÚ Poběžovice má ve své správě další dvě města – Bělou nad Radbuzou a Hostouň, celkem se zde nachází 13 samostatných obcí.

Obrázek č. 6: Poloha SO POÚ Poběžovice v rámci Plzeňského kraje

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

Obrázek č. 7: Administrativní členění SO POÚ Poběžovice

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

7.2 Vybrané fyzicko-geografické charakteristiky

Většina území z SO POÚ Poběžovice spadá do geologické oblasti moldanubikum. V horských oblastech Českého lesa se nachází především metamorfované horniny, zejména pararuly. Horniny jsou v této oblasti především z období paleozoika až proterozoika, především amfibolity, diority a křemenné diority. Oblast kolem Poběžovic je známým nalezištěm minerálů, především živce, který se zde v minulosti i těžil (Geology.cz, 2015).

Jelikož se region rozkládá v pohoří Český les a v jeho podhůří, je zdejší reliéf velmi kopcovitý. Na rozdíl od Přešticka spadá Poběžovicko geomorfologicky do

Šumavské soustavy do Českolesské oblasti a Podčeskoleské pahorkatiny. Místními podcelky jsou Čerchovský les a Chodská pahorkatina (Demek, 2006).

Nejvyšším vrcholem je Starý Herštejn (878 m.n.m.) v Českém lese nad osadou Vranov, při hranicích s SO POÚ Domažlice. Na vrcholu se nachází zřícenina hradu ze 13. století. Nejnižším bodem regionu leží na Černém potoce po soutoku s Pivoňkou, když vtéká do SO POÚ Horšovský Týn (393 m.n.m.) (Mapy.cz, 2015).

Co se týká hydrologie je SO POÚ Poběžovice regionem, kudy vede hlavní evropské rozvodí oddělující úmoří Severního a Černého moře. To vede po hřebenech Českého lesa. Důkazem je např. Farský potok u osady Železná, který odtéká do Německa a spadá do povodí řeky Naab, jenž se vlévá do Dunaje. Většina území ovšem spadá do povodí Vltavy a úmoří Severního moře (Mapy.cz, 2015).

Nejvýznamnějším tokem Poběžovicka je řeka Radbuza, která zde pramení nad osadou Závist v nadmořské výšce 688 m.n.m. Dalšími významnými toky jsou např. Černý potok, Slatinný potok či Pivoňka. Největším rybníkem je Roudná u Bělé nad Radbuzou, dalšími významnými rybníky jsou Otovský rybník či Starý rybník. Slouží především k chovu ryb (Mapy.cz, 2015).

Nejrozšířenějším půdním typem v SO POÚ Poběžovice jsou kambizemě, kolem centra Poběžovice se však vyskytuje významné množství hnědozemí a pseudoglejí, zvláště na místech, kde se těžil živec. V horské oblasti se nachází místy i organozemě (Geoportal, 2015).

7.3 Vybrané socioekonomické charakteristiky

V SO POÚ Poběžovice je podle Sčítání lidu, domů a bytů 2011 zaměstnáno 2 555 lidí z celkových 6 239 obyvatel. (ČSÚ, 2015) Tabulka č. 3 ukazuje, v jakých odvětvích pracovalo kolik zaměstnaných z daného regionu.

Tabulka č. 3: Zaměstnaní podle odvětví v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

Odvětví	Počet zaměstnaných	Podíl zaměstnaných (v %)
Zemědělství, lesnictví, rybníkářství	252	9,9
Průmysl	932	36,5
Stavebnictví	159	6,2
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	188	7,4
Doprava a skladování	191	7,5
Ubytování, stravování a pohostinství	73	2,9
Informační a komunikační činnosti	22	0,9
Peněžnictví a pojišťovnictví	16	0,6
Činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti	66	2,6
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	108	4,2
Vzdělávání	175	6,8
Zdravotní a sociální péče	57	2,2
Nezjištěno	316	12,3
Celkem	2 555	100

(Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011)

Podle zjištěných dat je patrné, že drtivá většina zaměstnaných z SO POÚ Poběžovice pracuje v průmyslu, a to 36,5 %. Na rozdíl od Přešticka je zde mnohem vyšší poměr zaměstnaných v zemědělství, lesnictví a rybníkářství. Pracuje zde

10 % zaměstnaných, což je nadprůměr oproti celé České republice, kde je zaměstnáno něco přes 2 %. I zde je malý podíl zaměstnaných v informačních službách, zdravotnictví a sociální péči (2,2 %).

7.3.1 Průmysl

V průmyslu pracuje v SO POÚ Poběžovice 932 lidí, což je 36,5% všech zaměstnaných. Region však není příliš bohatý na průmyslové podniky, a tak spousta obyvatel jezdí pracovat mimo region. Největším zaměstnavatelem je společnost KEL – MONTÁŽNÍ TECHNIKA, s.r.o., sídlící v Bělé nad Radbuzou. Zaměřuje se převážně na výrobu satelitní a televizní techniky. Dalšími významnými podniky jsou G.T.S. Poběžovice či LB Minerals, ve které se zpracovává živec a kaolin (ČSÚ, 2015).

7.3.2 Zemědělství

Jak již bylo zmíněno výše, v zemědělství, lesnictví a rybářství pracuje na Poběžovicku 10 % zaměstnaných, celkem 252 lidí. Protože je zde vysoký podíl lesních pozemků (45 %), tak je zde poměrně hodně zaměstnaných v lesní správě. Lesy zde spravuje lesní správa Domažlice, patřící pod Lesy České republiky, s.p. (ČSÚ, 2015; Lesy ČR, 2015).

Celková výměra zemědělské půdy v SO POÚ Poběžovice činí 12 323 ha, což je pouze 48 %. Je to způsobené vysokou mírou lesnatosti v pohoří Český les. Významný je tak především poměr pastvin na zemědělské půdě, jenž činí 45 %. Nachází se především v horských oblastech a slouží převážně pro pastvu dobytka (ČSÚ, 2015).

V oblasti se nachází několik zemědělských subjektů jako Zemědělské družstvo Poběžovice či Druhá Poběžovická, a.s., bývalé ZIR Hostouň, s.r.o. je dnes majetkem Meclovské zemědělské, a. s., která však sídlí v Meclově v SO POÚ Horšovský Týn. Pěstují se zde hlavně obiloviny a řepka, ze živočišné výroby převažuje výrazně chov skotu (Živé firmy.cz, 2015).

7.3.3 Doprava

Dopravní dostupnost do obcí SO POÚ Poběžovice je co se týče kvalitní infrastruktury poměrně komplikovaná. Nezasahuje sem ani dálnice, ani silnice I. třídy. Regionem prochází pouze tři silnice II. třídy. Hůře dostupná jsou sídla především v českolesské oblasti. Na silnici č. 197 se nachází hraniční přechod Železná/Eslarn se Spolkovou republikou Německo. I železniční doprava disponuje pouze lokálními vlakovými soupravami, jsou zde dvě tratě s uzlem v Poběžovicích (Mapy.cz, 2015).

7.3.3.1 Hustota dopravní sítě

V SO POÚ Poběžovice se nachází 137,7 km silnic a 26,1 km železnic. Plocha regionu je 257,6 km² a počet obyvatel k 31.12.2011 činil 6 322. Hustota dopravní sítě je tak v regionu poměrně nízká, pouze 0,53 km/km².

7.3.3.2 Deviatilita dopravní sítě

Pro porovnání deviatility dopravní sítě v SO POÚ Poběžovice bylo zvoleno pět největších obcí s cílovým okresním městem Domažlice.

Tabulka č. 4 : Deviatilita silniční sítě vybraných obcí SO POÚ Poběžovice do Domažlic

	Přímá vzdálenost (km)	Vzdálenost po silnici (km)	Deviatilita silniční sítě
Poběžovice	12	15	1,25
Bělá nad Radbuzou	23	29	1,26
Hostouň	18	22	1,22
Mutěnin	18	22	1,22
Nový Kramolín	10	11	1,1

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Mapy.cz, 2015)

Nejnižší deviatilitu dopravní sítě z vybraných obcí má do okresního města Domažlice Nový Kramolín, který má pouze o 1 km delší silniční vzdálenost, než po ortodromě. Následují obce Mutěnin a Hostouň, které leží blízko sebe, mají tak shodnou deviatilitu 1,22. Nejvzdálenější obec Bělá nad Radbuzou má zároveň nejvyšší deviatilitu 1,26.

7.3.4 Cestovní ruch

Největším turistickým lákadlem v SO POÚ Poběžovice je rozhodně Chráněná krajinná oblast Český les. Není sice tolik navštěvovaná, jako sousední Šumava, ale svoji téměř nenarušenou krajinou, čistým ovzduším a historickým nádechem láká mnoho turistů. Po vysídlení Němců a zřízení železné opony komunistickým režimem zde zaniklo mnoho obcí. Místní akční skupina MAS Český les pro rozvinutou krajinu např. dostala evropskou dotaci na označení a zkulturnění všech zaniklých obcí v Českém lese (MAS Český les, ÚAP ORP Domažlice, 2015).

Nachází se zde i několik přírodních památek (PP) a přírodních rezervací (PR), jako je např. PR Pleš, PR Starý Herštejn, PR Malý Zvon, PP Červený vrch

a PP Hvožd'anská louka. Oblast Českého lesa je vhodná i pro cykloturistiku, oblíbenou cyklistickou i turistickou destinací je bývalá obec Pleš (Mapy.cz, 2015).

Mezi historicko-kulturní památky v regionu patří zřícenina hradu Starý Herštejn, zámek v Poběžovicích a barokní kamenný most v Bělé nad Radbuzou (Dobrohost.cz, 2015).

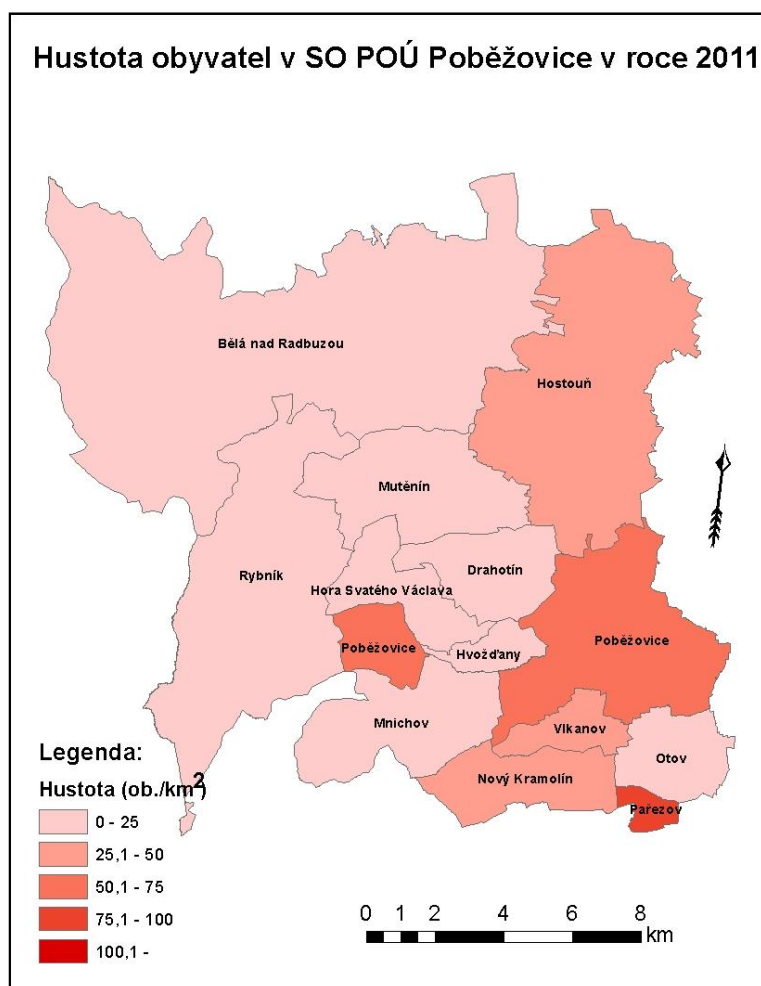
Slabinou cestovního ruchu na Poběžovicku je pouze jedna naučná stezka. Jedná se o NS Těžba živců na Poběžovicku a je rozdělená na dva okruhy. Stezka byla vytvořena v rámci projektu ZŠ Poběžovice, a tak se ještě nedostala do širšího povědomí veřejnosti (Dobrohost.cz, 2015).

8 Zhodnocení demografických ukazatelů mikroregionu Poběžovicko

8.1 Struktura populace podle pohlaví a věku

K 31. 12. 2011 žilo v SO POÚ Poběžovice 6 322 obyvatel. Hustota území činila 24,5 obyvatel na km², což jej řadí mezi nejméně osídlená SO POÚ v Plzeňském kraji (ČSÚ, 2015).

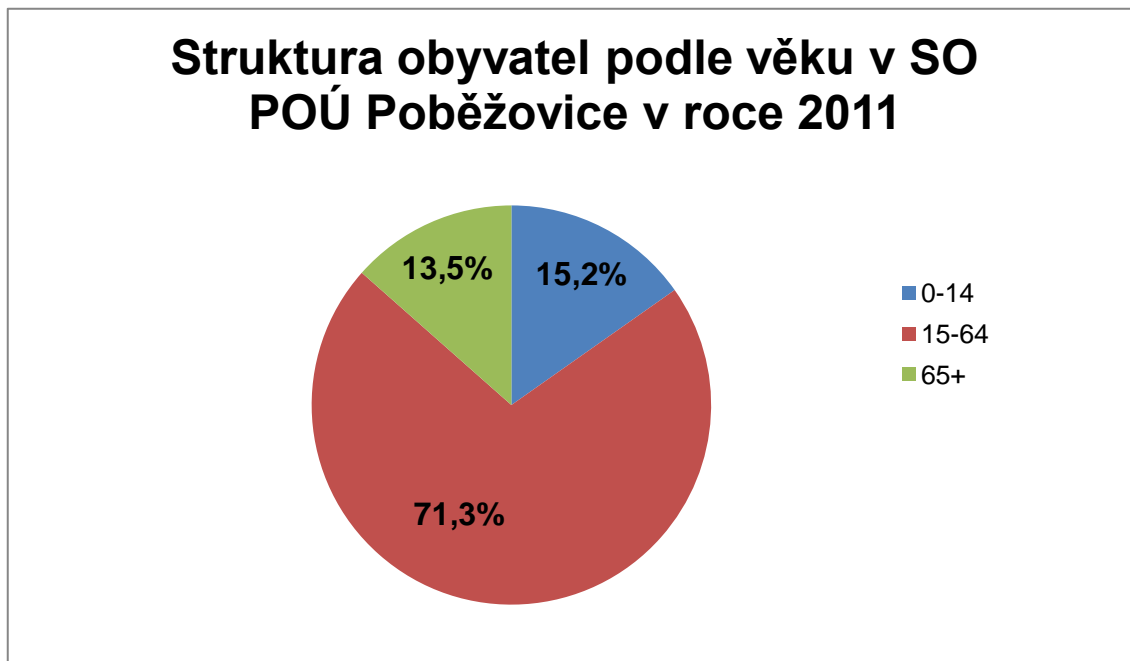
Obrázek č. 8: Hustota obyvatel v obcích SO POÚ Poběžovice v roce 2011

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

Mírnou většinu populace v regionu tvořili muži, kterých bylo v regionu 50,6 %. Index maskulinity tak činil 1,02 (ČSÚ, 2015).

Graf č. 10: Struktura obyvatel podle věku v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

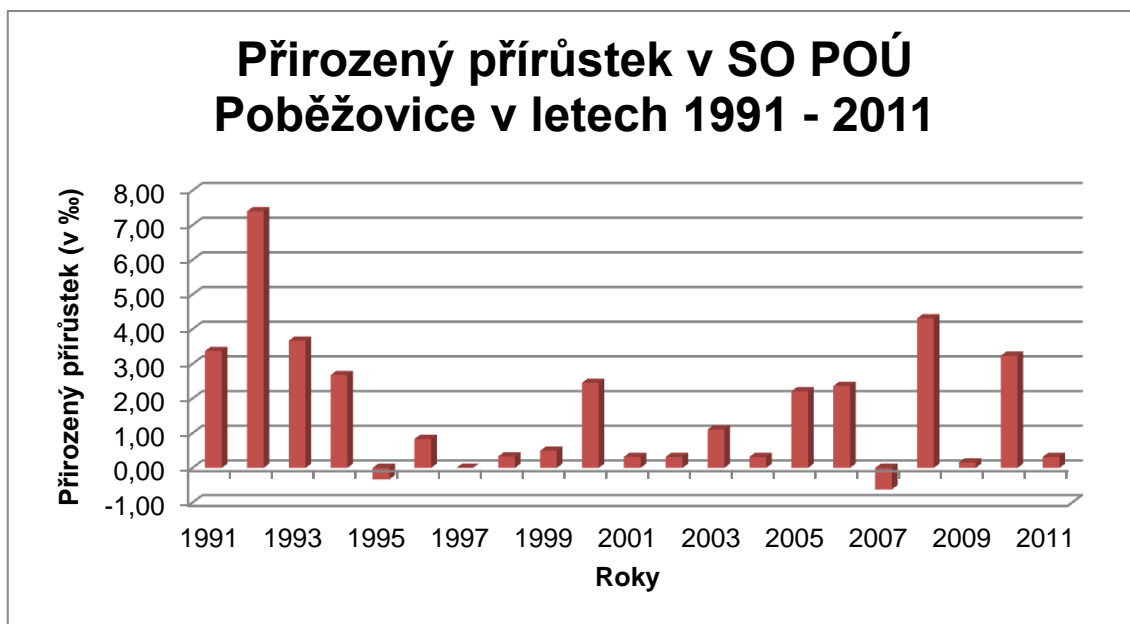
Index stáří byl na Poběžovicku k 31. 12. 2011 0,88. Index závislosti činil 0,21. Celkem žilo v SO POÚ Poběžovice 15 % obyvatel ve věku 0 – 14 let, 71,3 % ve věku 15 -64 let a 13,5 % obyvatel starších 65 let (ČSÚ, 2015).

8.2 Přirozená měna obyvatel

Z následného grafu č. 11 můžeme vypočítat, že ve sledovaném období v téměř každém roce byl v SO POÚ Poběžovice přirozený přírůstek. Výjimkou jsou pouze roky 1995 a 2007, kdy byl v regionu mírný přirozený úbytek. Vysokých čísel dosahoval přirozený přírůstek především na začátku sledovaného období, a to až 3 – 7 %. V posledních letech se spíše střídal vyšší a nižší přirozený přírůstek.

K 31. 12. 2011 činila míra úmrtnosti 8,9 ‰ a hrubá míra porodnosti 9,21 ‰. Index potratovosti byl poměrně vysoký, a to 49,2 % (ČSÚ, 2015).

Graf č. 11: Vývoj přirozeného přírůstku obyvatel v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

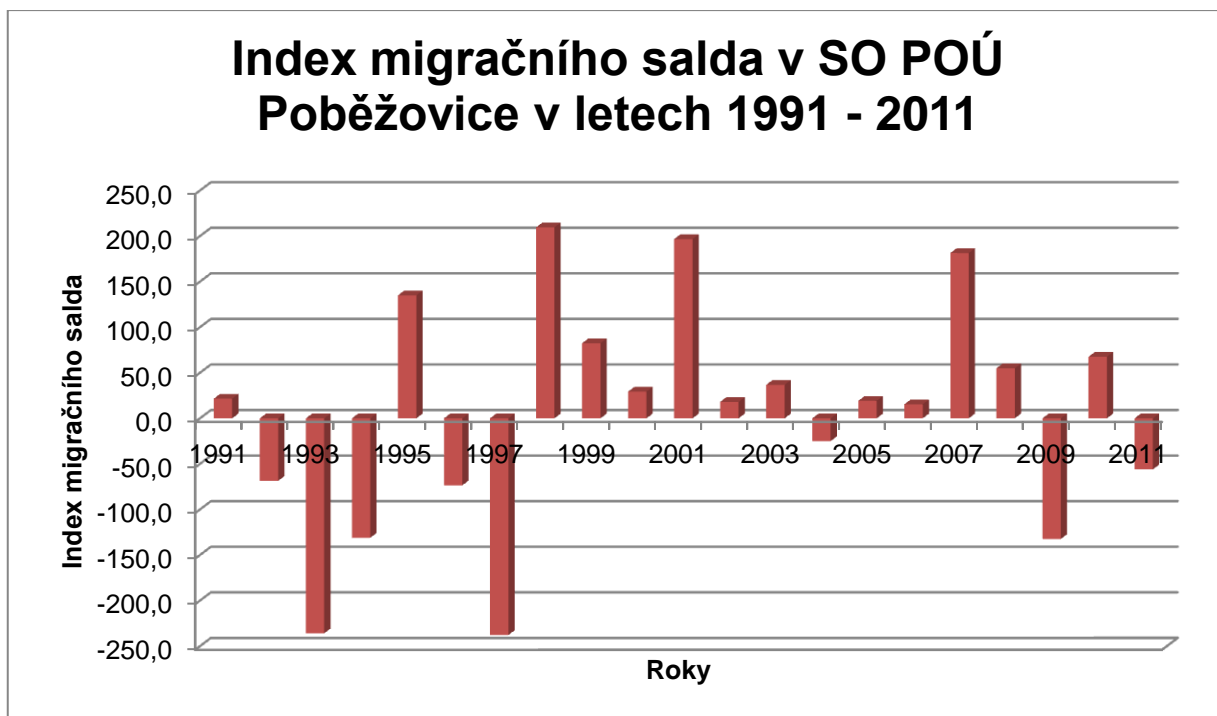

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

8.3 Mechanická měna obyvatel

Ze zjištěných dat z grafu č. 12 je patrné, že migrační saldo se ve sledovaném období v SO POÚ Přebuzovice poměrně lišilo. Na začátku sledovaného období se lidé z regionu spíše vystěhovali, byl to nejspíše ještě konec trendu komunistického režimu, který zde nechal zaniknout mnoho obcí v pohraničí. Migrační saldo dosahovalo hodnot až – 200. Od roku 1998 začínalo migrační saldo nabývat kladných hodnot, v posledních letech ovšem opět kolísalo mezi kladnými a zápornými hodnotami.

Graf č. 12: Vývoj indexu migračního salda v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

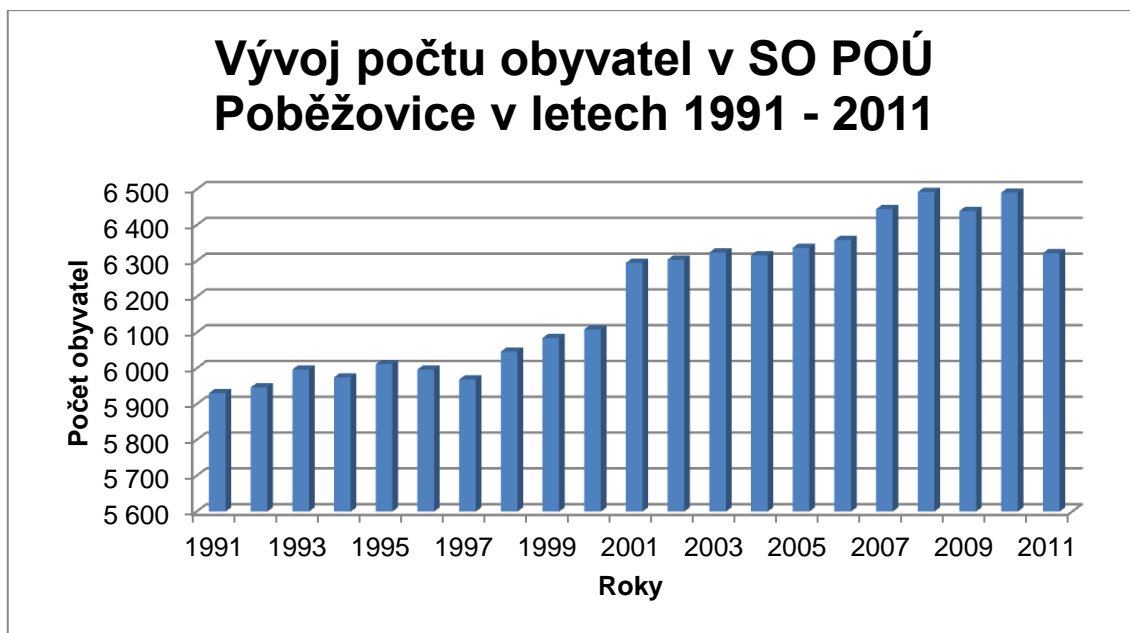

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

8.4 Vývoj počtu obyvatel

Z tabulky (příloha č. 12) a grafu č. 13 můžeme vidět, že se počet obyvatel v SO POÚ Poběžovice za sledované období zvýšil téměř o 400 obyvatel. Počet obyvatel se téměř každým rokem postupně zvyšoval, největší skok proběhl v roce 2001, kdy se region rozrostl o 184 obyvatel. Nejvíce obyvatel za sledované období mělo Poběžovicko v roce 2008, a to 6 493. V posledním roce 2011 naopak počet obyvatel klesl o 69 lidí. Na rozdíl od Přešticka se zde počet obyvatel zvyšoval spíše v důsledku přirozeného přírůstku.

Graf č. 13: Vývoj počtu obyvatel v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

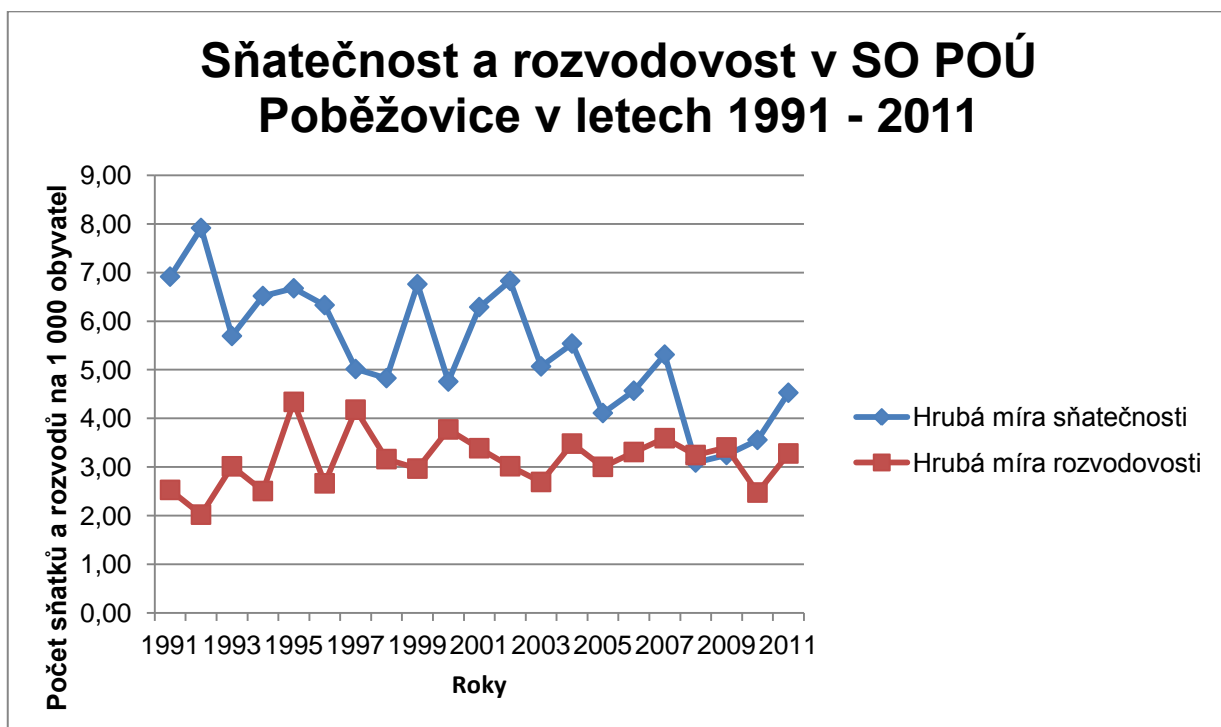

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

8.5 Sňatečnost a rozvodovost

Z tabulky (příloha č. 13) a grafu č. 14 můžeme vypočítat, že v SO POÚ Poběžovice převažují sňatky nad rozvody. Je však patrné, že se za sledované období 20 let obě řady přibližují. Je to dáno současným trendem, kdy je uzavíráno stále méně manželství, naopak počet rozvodů se prakticky nesnižuje ani nezvyšuje. Největší rozdíl byl v roce 1992, kdy hrubá míra sňatečnosti dosáhla téměř na 8 sňatků na 1 000 obyvatel a hrubá míra rozvodovosti činila jen něco málo přes 2 rozvody na 1 000 obyvatel. V roce 2008 dosáhly obě řady na stejnou úroveň, a to cca 3 sňatky a rozvody na 1 000 obyvatel. Tento trend se více méně udržoval až do konce sledovaného období.

Graf č. 14: Vývoj hrubé míry sňatečnosti a rozvodovosti (v ‰) v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

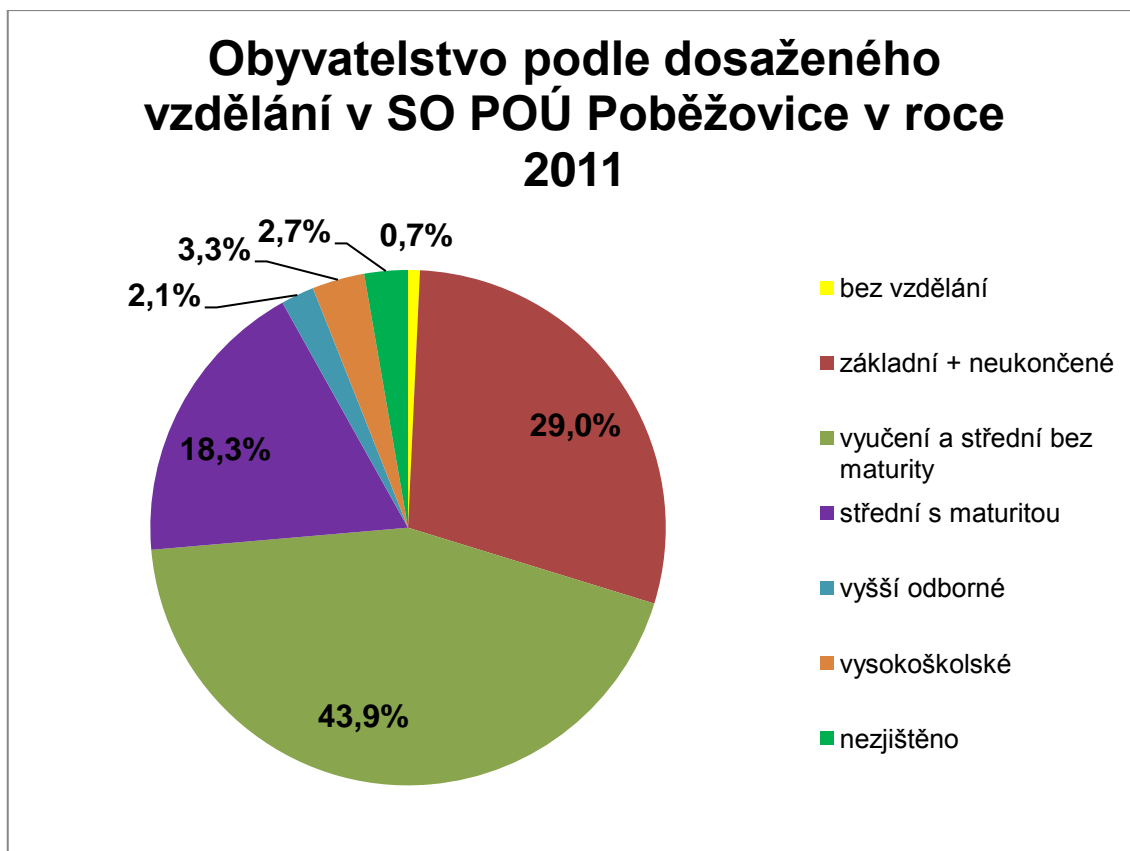

(Zdroj: Vlastní zpracování podle dat Databáze demografických údajů za obce ČR, 2015)

8.6 Obyvatelstvo podle dosaženého vzdělání

Největší podíl obyvatel podle vzdělanosti mají v SO POÚ Poběžovice vyučení a lidé se středním vzděláním bez maturity. V roce 2011 tvořili dohromady necelých 44 %. Poměrně vysoké procento zde tvoří lidé se základním a neukončeným vzděláním, a to 29 %. Je to způsobeno především velkým počtem sociálně slabších rodin v regionu. Poměrně velmi nízký je na Poběžovicku podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí. Ti tvoří pouhé 3,3 % obyvatel, což je v Plzeňském kraji velmi vysoký podprůměr. Nižší podíl je v regionu také lidí se středním vzděláním s maturitou, a to 18,3 %. Celkově tak SO POÚ Poběžovice patří vůbec k regionům s nejnižší vzdělaností obyvatel v Plzeňském kraji.

Graf č. 15: Obyvatelstvo podle dosaženého vzdělání v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

8.7 Národnostní struktura

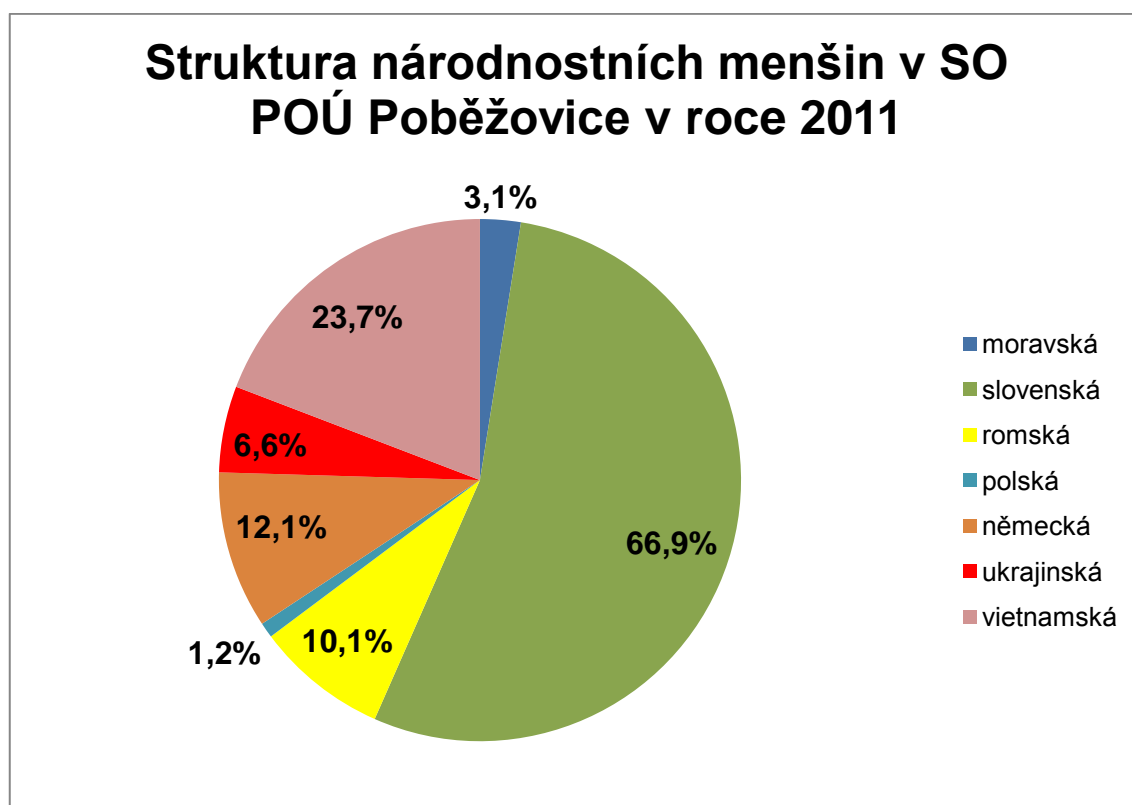
V SO POÚ Poběžovice je drtivá většina obyvatel přihlášená k české národnosti, a to 94,6 %. Z dalších národností mají dvě menšiny větší podíl než 1 % na celkovém obyvatelstvu. Nejpočetnější cizí národností jsou Slováci, kteří tvoří 2/3 všech národností kromě české. Celkem zaujímají v regionu 2,9 % všech národností. Další početnou etnickou skupinou jsou zde Vietnamci, kterých se přihlásilo k jejich národnosti 61 a všichni ve městě Bělá nad Radbuzou.

Zajímavostí ve zdejším regionu je národnost německá. Před odsunem Němců po 2. světové válce tvořilo německé obyvatelstvo cca 80 % zdejšího obyvatelstva. Díky odsunu a zřízení železné opony zaniklo v regionu v 50. letech 20. století mnoho vesnic v Českém lese a Němečtí obyvatelé své domy opustili téměř v celém pohraničí. V roce

2011 bylo na Poběžovicku přihlášeno k německé národnosti 31 občanů, což tvoří pouhých 0,5 %.

V obcích SO POÚ Poběžovice žije poměrně silná romská komunita, ovšem k jejich národnosti se přihlásilo pouze 26 občanů, což je 10,1 % všech národností v regionu, nepočítaje českou. Tři obyvatelé se na zdejším území vyslovili pro národnost polskou, a to po jednom v Bělé nad Radbuzou, Drahotíně a Poběžovicích.

Graf č. 16: Struktura národnostních menšin v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

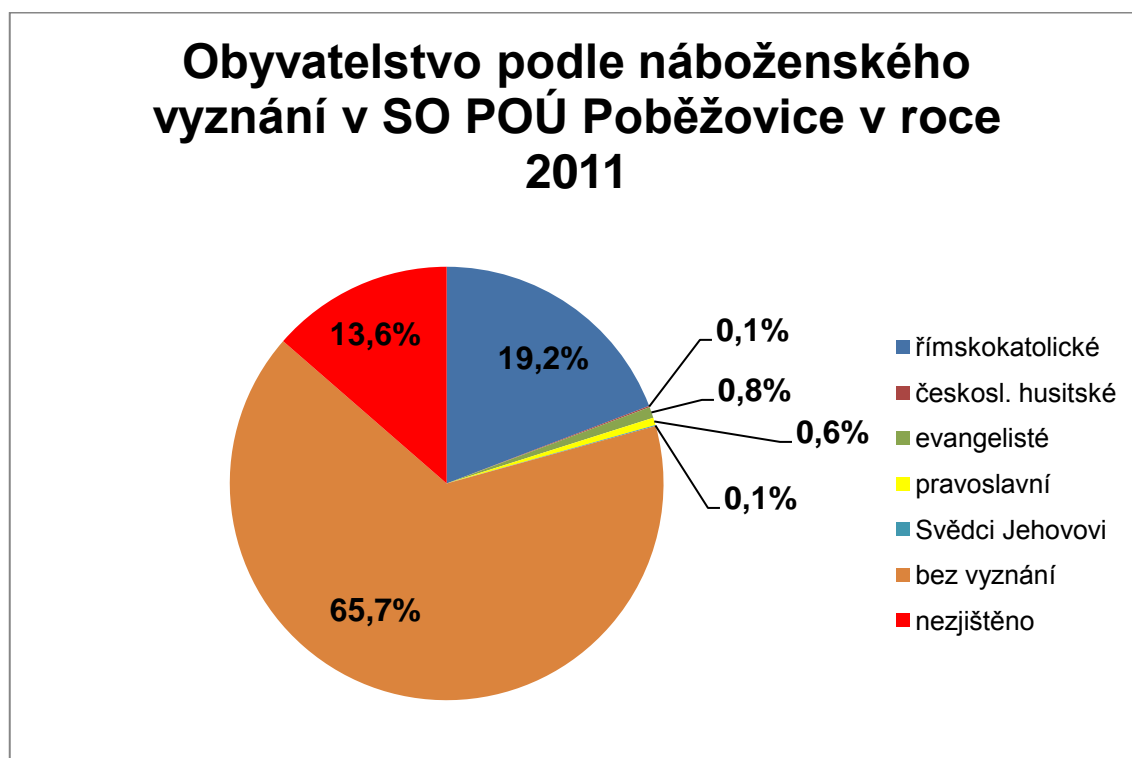
(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

8.8 Obyvatelstvo podle náboženského vyznání

V SO POÚ Poběžovice se nachází 20,8 % věřících obyvatel. Více než 92 % z věřících se hlásí k římskokatolické církvi. Další 4 % jsou registrováni u církve evangelické, vyšší procento zde má i pravoslavná církev a to 2,7 %. Naopak nízké je zde zastoupení církve československé husitské (6 členů) a pouze čtyři Svědci Jehovovi.

Téměř 2/3 obyvatel Poběžovicka jsou bez jakéhokoliv náboženského vyznání. U 13,6 % obyvatel nebylo náboženské vyznání zjištěno.

Graf č. 17: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

9 Zhodnocení trhu práce mikroregionu Poběžovicko

9.1 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2001 a 2011

V obcích SO POÚ Poběžovice se v letech 2001 a 2011 měnilo ekonomicky aktivní obyvatelstvo (EAO) jen nepatrně (viz příloha č.6). V pěti obcích se počet EAO snížil, ve zbylých osmi obcích se naopak zvýšil.

Zajímavostí je, že ačkoliv nejsou Poběžovice největší obcí v regionu, mají k prosinci 2011 nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel, a to 926. Je to o 40 EAO více, než má největší obec Bělá nad Radbuzou. Třetí největší počet má obec Hostouň, kde je 670 EAO, další obce už mají kolem 100 EAO nebo méně. Vůbec nejméně ekonomicky aktivních obyvatel je v obci Hvožd'any, kde jich je pouze 19.

9.2 Dosažitelní uchazeči celkem v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2001 – 2011

Dle tabulky (příloha č. 14) se také v SO POÚ Poběžovice na celkovém počtu dosažitelných uchazečů projevila ekonomická krize v roce 2009. Další rok už se však začal počet dosažitelných uchazečů snižovat, v počátku období se hodnoty měnily minimálně. Nejvíce dosažitelných uchazečů měla obec Bělá nad Radbuzou, v roce 2009 jich bylo 112. Výrazně se na tom podílelo právě období ekonomické krize v letech 2008 – 2009, kde vzrostl v obci počet dosažitelných uchazečů o 55.

Malý dopad však měla ekonomická krize na malé obce Hvožd'any a Horu Svatého Václava. Ve Hvožd'anech navíc nebyl v prosinci roku 2011 nikdo, kdo by se ucházel o zaměstnání. Stejná situace byla v Pařezově v roce 2001.

9.3 Volná pracovní místa

Z tabulky (příloha č. 15) je jasně patrné, že počet volných pracovních míst je v SO POÚ Poběžovice velmi nízký. Z toho vyplývá, že je v regionu velká nezaměstnanost. Nabídka zde nebyla veliká ani před rokem 2009, než nastala ekonomická krize. Ta už takhle špatnou situaci na Poběžovicku ještě zhoršila. V roce 2011 bylo v regionu evidováno pouze šest volných pracovních míst, což je velmi slabé číslo v poměru s dosažitelnými uchazeči, kterých bylo v tomto roce 325.

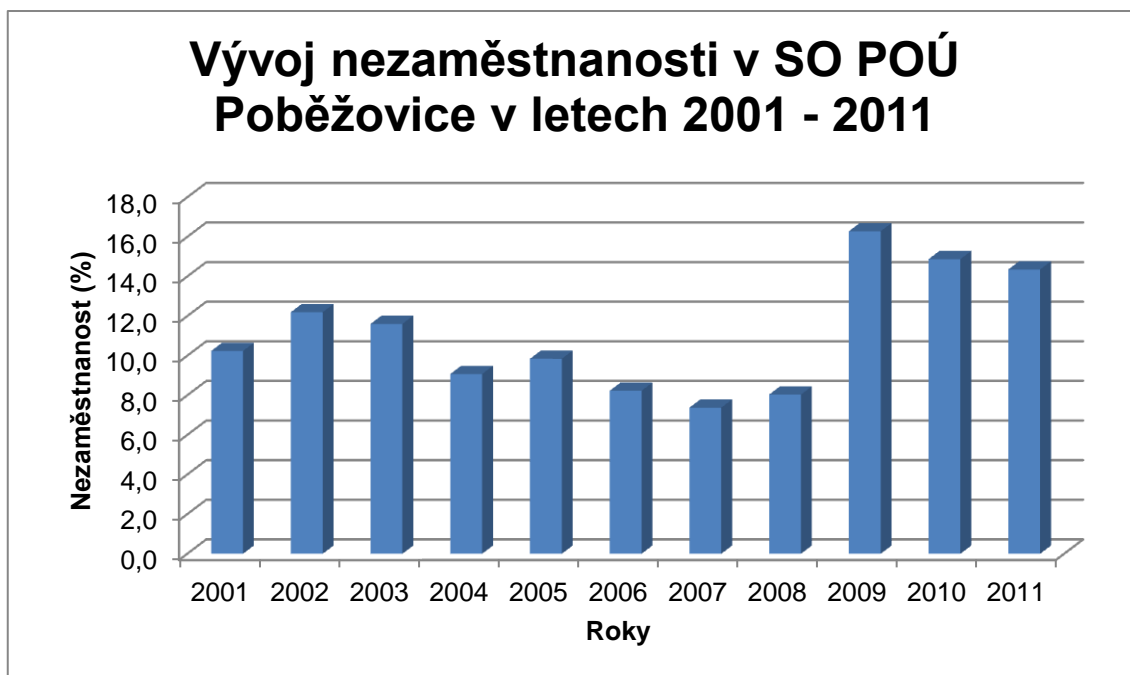
Nejvíce volných míst nabízela ve sledovaném období obec Hostouň, v letech 2007 a 2008 zde bylo dokonce 17 volných pracovních pozic. Nové zaměstnance tu hledaly především zdejší VÚ, DDŠ, SŠ a ŠJ Hostouň a také zemědělské družstvo, které spadá pod Meclovskou zemědělskou, a.s. Po roce 2009 však počet volných pracovních míst klesl, stejně jako v Bělé nad Radbuzou, kde je hlavním zaměstnavatelem společnost KEL – MONTÁŽNÍ TECHNIKA, s.r.o. Naopak minimální počet pracovních míst nabízela centrální obec Poběžovice.

Celkem v šesti ze třinácti obcí nebylo ve sledovaném období nabízeno ani jedno volné pracovní místo, jelikož zde nebyla ani žádná pracovní místa k dispozici. V obci Vlkanov bylo v roce 2010 pouze jedno volné pracovní místo a v obci Rybník byla pouze tři volná místa za celé sledované období.

9.4 Vývoj nezaměstnanosti v obcích SO POÚ Poběžovice

Dle grafu č. 18 klesala míra nezaměstnanosti v SO POÚ Poběžovice od roku 2002 z 12 % až do roku 2007 na 7 %. Mírným výkyvem byl pouze rok 2005. V roce 2009 se vlivem ekonomické krize nezaměstnanost zdvojnásobila až na 16 %. V posledních dvou sledovaných letech míra nezaměstnanosti mírně poklesla na 14 %.

Graf č. 18: Vývoj míry nezaměstnanosti (v %) v SO POÚ Poběžovice v letech 2001 – 2011

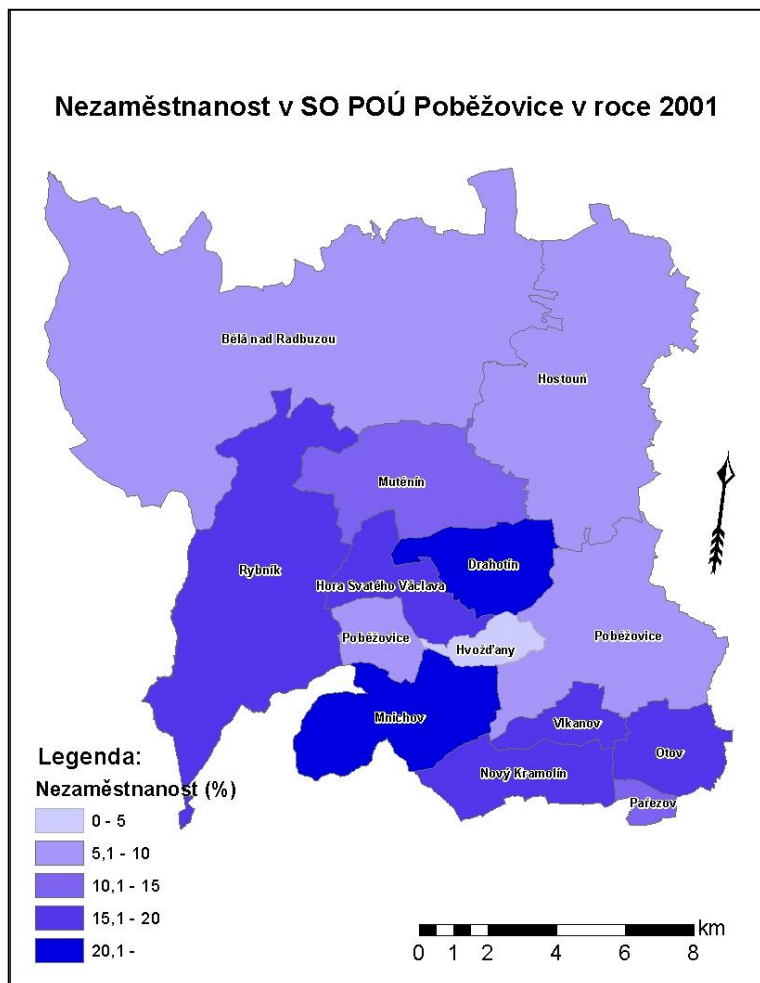
(Zdroj: vlastní zpracování podle dat MPSV, 2015)

9.4.1 Období před ekonomickou krizí 2001 – 2008

Podle tabulky (příloha č. 16) byl v roce 2002 SO POÚ Poběžovice regionem s nejvyšší nezaměstnaností (12 %) v okrese Domažlice. Minimálně v jednom roce sledovaného období přesáhla, kromě obcí Pařezov a Poběžovice, v každé obci míra nezaměstnanosti 10 %. Nejhůře na tom byly obce Rybník (15,5 %) a Mutěňín (14,2 %), kde se nachází minimum pracovních příležitostí a málo kvalifikované pracovní síly.

Naopak nízká míra nezaměstnanosti byla v letech 2001 – 2008 v centrální obci Poběžovice (4,9 %), ještě nižší nezaměstnanost byla v Pařezově (4,6 %), poměrně dobře na tom byla obec Vlkanov (5,1 %). Obě tyto menší obce mají poměrně dobrou dostupnost do bývalého okresního města Domažlice, které je klíčové centrum pracovních příležitostí pro celý region.

Obrázek č. 9: Nezaměstnanost v obcích SO POÚ Poběžovice v roce 2001

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

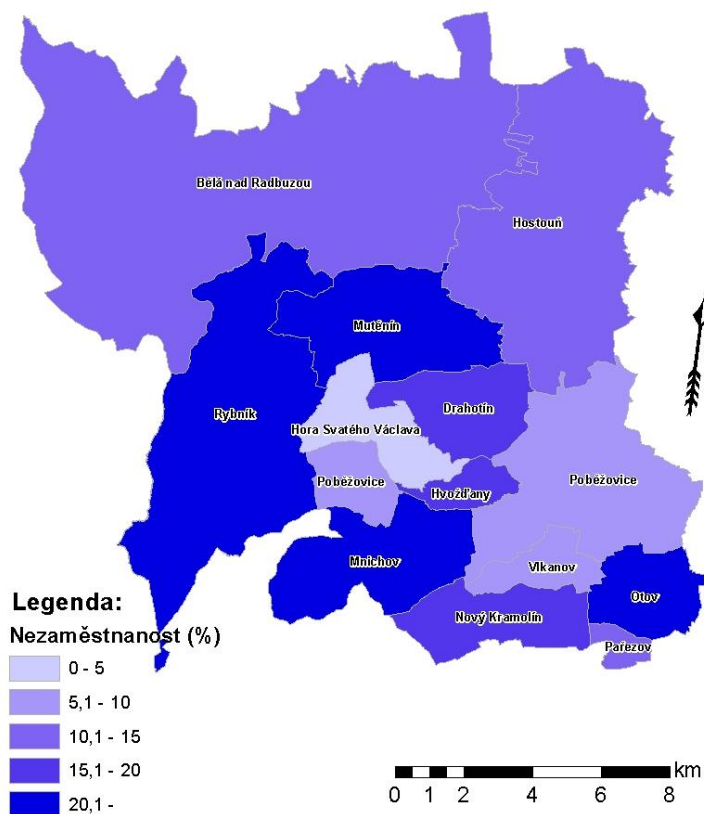
9.4.2 Období ekonomické krize 2009 – 2011

Ekonomická krize v roce 2009 celou situaci trhu práce v SO POÚ Poběžovice ještě zhoršila. Míra nezaměstnanosti v celém regionu stoupla dvojnásobně na 16 %. Výrazně se zhoršila situace především v Pařezově (vzrůst o 11,6 %) a Vlkanově (o 7,4 %), které patřily v předchozím období k obcím s nejnižší mírou nezaměstnanosti. Bylo to však dáno především malou velikostí obce, kde každý další nezaměstnaný výrazně zvyšoval procento míry nezaměstnanosti.

Vůbec nejvyšší míru nezaměstnanosti měla obec Mnichov (24,7 %), následovaná Rybníkem (22,9 %) a Otovem (22,7 %). Pouze ve dvou obcích Poběžovicka poklesla míra nezaměstnanosti a to v Hoře Sv. Václava (o 1,4 %) a Mnichově (o 1,4 %). Právě ve Hvožděanech byla míra nezaměstnanosti za toto období nejmenší (7 %), následována Poběžovicemi (8,6 %). Jako jediné dvě obce v regionu měly míru nezaměstnanosti pod 10 %.

Obrázek č. 10: Nezaměstnanost v obcích SO POÚ Poběžovice v roce 2009

Nezaměstnanost v SO POÚ Poběžovice v roce 2009

(Zdroj: vlastní zpracování pomocí ArcGIS)

10 Srovnání obou regionů v závislosti na jejich poloze a potenciálu

10.1 Obyvatelstvo

Oba regiony jsou podle rozlohy území téměř podobné, ačkoliv je SO POÚ Přeštice o téměř 2 km² větší. Obrovský rozdíl je zde především z hlediska hustoty obyvatel. Poběžovicko má jakožto periferní region, kde zaujímá většinu území neobydlený horský masiv Českého lesa, hustotu pouze 24 obyv./km², čímž patří mezi nejrředčeji osídlené regiony Plzeňského kraje. Naproti tomu metropolitní region Přešticko má hustotu obyvatel cca 80 obyv./km², což deklaruje velkou koncentraci sídel v zázemí Plzeňské aglomerace.

Co se týče věkové struktury, je na Poběžovicku o něco vyšší procentuální podíl obyvatel ve věku 15 - 64, než na Přešticku, a to zhruba o 2 %. Naproti tomu má SO POÚ Přeštice vyšší podíl seniorů (věk 65 +), než v SO POÚ Poběžovice.

Výrazný rozdíl mezi oběma regiony byl v důsledku přirozené a mechanické měny obyvatelstva. Na Přešticku ve sledovaném období mnohem více lidí umíralo, než se rodilo dětí, čili zde převládal přirozený úbytek. Tento trend se změnil až v roce 2005, kdy začal být v regionu přirozený přírůstek. Pohyb obyvatel je zde ovlivňován přírůstkem mechanickým, kdy se na Přešticko stěhuje čím dál více lidí v rámci suburbanizace, tedy stěhování do zázemí velkého města. Oproti tomu na Poběžovicku přibývají obyvatelé především v rámci přirozeného přírůstku. Je zde tak příznivější věková struktura a dochází k takzvanému oživení pohraničí, jako je rozvoj periferních regionů a zlepšení životní úrovně obyvatel.

Sňatečnost a rozvodovost udržují oba regiony ve standardu České republiky, kdy míra sňatečnosti postupně během jednotlivých let klesá a naopak míra rozvodovosti zůstává víceméně na stejných hodnotách.

Dalším ukazatelem, kde se našly poměrně velké rozdíly, je vzdělanost obyvatelstva. Vyšší procento vzdělanosti je jednoznačně na Přešticku, kde tvoří lidé s vysokoškolským vzděláním více než 5 %, zatímco na Poběžovicku to jsou pouze

3,3 %. Navíc má Poběžovicko výraznější podíl lidí se základním vzděláním (29 %), než má Přešticko (23 %).

Z národnostních menšin mají v obou regionech převahu Slováci, kteří na Poběžovicku tvoří až 2/3 všech národnostních menšin. Zatímco v SO POÚ Přeštice jsou na dalších místech zastoupeny především lidé s německou a ukrajinskou národností, v SO POÚ Poběžovice mají silnou komunitu Vietnamci a Romové.

V náboženském vyznání se obyvatelé obou území příliš neliší. Na Přešticku je 22,4 % věřících obyvatel, na Poběžovicku o něco méně 20,8 %. Evangelisté zabírali v obou regionech zhruba stejné procento (0,9), na Přešticku zase bylo více z českobratrské husiské církve, na Poběžovicku naopak pravoslavní.

Jak již bylo zmíněno výše, koncentrace obcí a sídel je mnohem výraznější na Přešticku než na Poběžovicku. Jako součást Plzeňské aglomerace zde počet obyvatel stále roste, především díky kladnému migračnímu saldu. Naproti tomu Poběžovicko, jako periferní a hraniční region nemá příliš vysoký potenciál k dalšímu velkému růstu počtu obyvatel.

10.2 Trh práce (2002 – 2011)

V tomto srovnání se ukazují největší rozdíly mezi oběma regiony. Přešticko je region s jednou z nejnižších mír nezaměstnanosti v Plzeňském kraji, Poběžovicko je na tom o poznání hůře.

Přešticko jako součást Plzeňské aglomerace má pro potenciál trhu práce ideální podmínky. Relativní krátká doba dojezdu do Plzně či okolních pracovních a průmyslových zón je pro region obrovskou výhodou. Naopak Poběžovicko je díky své poloze hůře dostupným regionem, neprochází tudy žádná silnice I. třídy nebo dálnice a železnice je zde pouze regionálního významu.

I rozmístění průmyslových podniků zde hraje klíčovou roli. V Přešticích se nachází významná industriální zóna, která nabízela mnoho volných pracovních míst pro zdejší obyvatele. Dominantní společností je zde firma Lasselsberger, a.s. v Chlumčanech, jako jeden z největších zaměstnavatelů v Plzeňském kraji vůbec.

Naproti tomu na Poběžovicku je průmyslových podniků minimum a tím pádem i nízký počet pracovních míst. Lidé za prací spíše dojíždí za hranice regionu, ať už např. do Domažlic, či sousedního Německa. Navíc zde chybí také vysoce kvalifikovaná pracovní síla, protože Poběžovicko regionem s nižší vzdělaností obyvatel. Poměrně velké procento obyvatel (v rámci ČR) je na Poběžovicku zaměstnáno v zemědělství a lesnictví, a to celkem 10 %.

Na oba regiony ovšem dopadla ekonomická krize v roce 2009. Míra nezaměstnanosti se v obou regionech téměř zdvojnásobila a na Poběžovicku s tím stoupla míra nezaměstnanosti až na 16 %. Pocítily to však hluboce i na Přešticku, kde se snížil počet volných míst a počet dosažitelných uchazečů naopak vzrostl.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit vývoj demografických údajů a trhu práce v SO POÚ Přeštice a SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011. Dalším cílem bylo tyto dva regiony porovnat na základě výsledků výzkumu.

V úvodu byla popsána metodika práce a rozbor literatury, která byla zde použita. Následoval popis obou jednotlivých regionů.

Nejprve byla popsána základní charakteristika regionů, jako matematicko-geografická a fyzicko-geografická poloha, popis hospodářství, dopravy a cestovního ruchu. Oba regiony mají nejvíce zaměstnaných v průmyslu, kde pracuje až 30 % resp. 35 % všech zaměstnaných. Na Poběžovicku ovšem není mnoho průmyslových podniků a tak obyvatelé jezdí za prací především za hranice regionu. Na rozdíl od Přešticka, které je vysloveně průmyslově založeno díky průmyslovým zónám, kam se soustřeďuje průmyslová výroba celého regionu.

Jelikož většinu území SO POÚ Poběžovice zabírají lesy, louky a pastviny, je v regionu zaměstnáno téměř 10 % obyvatelstva v zemědělství, což je v ČR nadprůměr. Poběžovicko má také vysoký přírodní a turistický potenciál díky pohoří Českého lesa.

Důležitým ukazatelem regionu je doprava. Přešticko je napojeno na pátevní síť silnic I. třídy z Plzně a má tak skvělou dopravní dostupnost do Plzeňské aglomerace i do centra regionu města Přeštice. Poběžovicko má však dopravní infrastrukturu velice špatnou. Region křížují pouze tři silnice II. třídy a dvě regionální železniční tratě. Špatná je tak dostupnost nejen do Plzně, ale i do okresního města Domažlice.

Protože má Přešticko návaznost na Plzeňskou aglomeraci, je zde také větší koncentrace obyvatel. Ti se do regionu stěhují především díky současnému trendu suburbanizace, tedy stěhování z centra města buď na jeho okraj, nebo jeho zázemí. Na Poběžovicku naopak roste populace spíše v rámci přirozené měny, tedy umírá tu méně lidí, než se rodí.

I díky vysoké koncentraci obyvatel má přeštický region třikrát větší hustotu než poběžovický, kde v minulosti spousta vesnic zaniklo díky železnému oponě a celá oblast Českého lesa zůstala téměř neobydlená.

Mírné odlišnosti mezi regiony jsou i z hlediska složení národnostních menšin. Na Poběžovicku tvoří 23 % národnostních menšin Vietnamci, kteří byli všichni evidováni v Bělé nad Radbuzou. Vyšší zastoupení zde má i národnost romská (10 %). Téměř 2/3 národnostních menšin však tvoří Slováci, kteří mají převahu cizinců i na Přešticku, ale je zde také 18 % Němců a 16 % Ukrajinců, kteří se sem přistěhovali především kvůli práci.

Druhou sledovanou oblastí byl vývoj na trhu práce v letech 2001 – 2011, kdy byla k dispozici data. Z výzkumu bylo zjištěno, že je srovnáván region s nejnižší mírou nezaměstnanosti v kraji (Přešticko) s regionem, který má míru nezaměstnanosti jednu z nejvyšších (Poběžovicko). V období před ekonomickou krizí byly na Přešticku pouze dvě obce, kde přesáhla míra nezaměstnanosti 10 %, zatímco na Poběžovicku to byla téměř polovina obcí.

Největším problémem Poběžovicka je především nízký počet volných pracovních míst ve srovnání s Přeštickem. Obrovskou roli však také hraje strategická poloha regionů. Přešticko je součástí plzeňského zázemí, kde se koncentruje průmyslová výroba a nabízí tak mnohem více pracovních příležitostí. Skvělé spojení s Plzní zaručuje i rychlá dopravní dostupnost do města Plzně. Naproti tomu Poběžovicko je ve velké nevýhodě neatraktivností regionu pro průmyslové firmy, především díky málo kvalifikované pracovní síle. Většina obyvatel tedy dojíždí za prací mimo hranice území.

Na obou regionech se podepsala ekonomická krize v roce 2009. Míra nezaměstnanosti stoupla jak na Poběžovicku, tak Přešticku téměř o polovinu. Na Poběžovicku byla ještě zhoršena už tak špatná situace, míra nezaměstnanosti stoupla na 16 %. V roce 2011 zde byly k dispozici pouze čtyři volná pracovní místa. Přešticko i přes 8 % nezaměstnanost stále zůstalo silným pracovním regionem, ač některé firmy také musely propouštět své zaměstnance. Nejhorší situace byla v obci Týniště, kde míra nezaměstnanosti činila 27 %.

Závěrem lze tedy říci, že rozdíl ve vývoji mezi oběma regiony, ať už z hlediska demografie či trhu práce, je poměrně značný. Přešticko je jako součást silného metropolitního regionu Plzeňska vyhledávaným místem pro život obyvatel i díky velké možnosti lépe sehnat práci. Hlavním rozdílem je především blízká vzdálenost do centra Plzně, která má v kraji nejsilnější pozici. Naproti tomu periferní region Poběžovicko je

na tom špatně především díky nízkému počtu ekonomických subjektů, volných pracovních pozic a tím pádem i rostoucí nezaměstnanosti. Zároveň je zde špatná dopravní infrastruktura, projevují se pozůstatky „železné opony“, tedy vysídlení a už nedosídlení regionu.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1: Zaměstnaní podle odvětví v SO POÚ Přeštice v roce 2011

Tabulka č. 2: Deviatilita silniční sítě vybraných obcí SO POÚ Přeštice do Plzně

Tabulka č. 3: Zaměstnaní podle odvětví v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

Tabulka č. 4 : Deviatilita silniční sítě vybraných obcí SO POÚ Poběžovice do Domažlic

Graf č. 1: Struktura obyvatel podle věku v SO POÚ Přeštice v roce 2011

Graf č. 2: Vývoj přirozeného přírůstku obyvatel (v ‰) v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

Graf č. 3: Vývoj indexu migračního salda v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

Graf č. 4: Vývoj počtu obyvatel v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

Graf č. 5: Vývoj hrubá míry sňatečnosti a rozvodovosti v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

Graf č. 6: Obyvatelstvo podle dosaženého vzdělání v SO POÚ Přeštice v roce 2011

Graf č. 7: Struktura národnostních menšin v SO POÚ Přeštice v roce 2011

Graf č. 8: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání v SO POÚ Přeštice v roce 2011

Graf č. 9: Vývoj nezaměstnanosti (v ‰) v SO POÚ Přeštice v letech 2001 – 2011

Graf č. 10: Struktura obyvatel podle věku v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

Graf č. 11: Vývoj přirozeného přírůstku obyvatel v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

Graf č. 12: Vývoj indexu migračního salda v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

Graf č. 13: Vývoj počtu obyvatel v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

Graf č. 14: Vývoj hrubé míry sňatečnosti a rozvodovosti (v ‰) v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

Graf č. 15: Obyvatelstvo podle dosaženého vzdělání v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

Graf č. 16: Struktura národnostních menšin v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

Graf č. 17: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání v SO POÚ Poběžovice v roce 2011

Graf č. 18: Vývoj míry nezaměstnanosti (v %) v SO POÚ Poběžovice v letech 2001 – 2011

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Poloha SO POÚ Přeštice v rámci Plzeňského kraje

Obrázek č. 2: Administrativní členění SO POÚ Přeštice

Obrázek č. 3: Hustota obyvatel v obcích SO POÚ Přeštice v roce 2011

Obrázek č. 4: Nezaměstnanost v obcích SO POÚ Přeštice v roce 2001

Obrázek č. 5: Nezaměstnanost v obcích SO POÚ Přeštice v roce 2009

Obrázek č. 6: Poloha SO POÚ Poběžovice v rámci Plzeňského kraje

Obrázek č. 7: Administrativní členění SO POÚ Poběžovice

Obrázek č. 8: Hustota obyvatel v obcích SO POÚ Poběžovice v roce 2011

Obrázek č. 9: Nezaměstnanost v obcích SO POÚ Poběžovice v roce 2001

Obrázek č. 10: Nezaměstnanost v obcích SO POÚ Poběžovice v roce 2009

Seznam použité literatury

BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2002, 211 p. ISBN 80-246-0384-5.

BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Vyd. 1. Editor Jaromír Demek, Peter Mackovčín. Praha: Grada, 2002, 236 s. ISBN 80-247-9006-8.

Český geologická služba. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://www.geology.cz/app/ciselniky/lokalizace/show_map.php?mapa=g50zj&y=828500&x=1088400&r=10000&s=1

Český statistický úřad. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=podle-tematu&tu=30713&th=&vseuzemi=null&v=1&vo=H4sIAAAAAAAAAAFvzloG1ulhBMCuxLFGvtCQzR88jsTjDN7GAlf3WwcNiCReZGZjcGLhy8hNT3BKTS_KLPBk4SzKKUosz8nNSKgrsHRhAgKecA0gKADF3CQNaLBrUIBjkKNvcSFDHQMDhhqGCqCiYA_cLCiEgZGvxIGdg9_Fz_EMceY2b38XZ89gIIvLxTHEP8wx2NEFJM4ZH OIY5u_t7-MJ1OIP5IdEBkT5OwU5RgH5IUB9fo4ePq4uIDtZSxhYw1yDolzXstJzEvX88wrSU1PLRJ6tGDJ98Z2CyYGRk8G1rLEnNLUiiIGAYQ6v9LcpNSitjVTZbmnPOhmAjq44D8QIDDwAK10C_KF2coe4ugU6uPtWMLA4eni6hcSEAZ0InxolGeYY4irT7C3a7wL0EtRkYYmR

Český statistický úřad. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/domazlice1>

Český statistický úřad. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/charakteristika_okresu_plzen_jih

Český statistický úřad. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11252/17888641/ORP3210.jpg/c4806ff4-cb41-46b1-a134-d5cdcf5c1262?version=1.0&t=1413533573260>

Demek, J., Macovčín, P. eds. (2006): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno: AOPK ČR, 580 s. ISBN 80-86064-99-9

Demografický informační portál HOME. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_home=

DOKOUPIL, Jaroslav. *Rozvojový potenciál Plzeňského kraje*. Editor Alena Matušková. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2005, 198 s. ISBN 80-704-3429-5.

Geoportál Plzeňského kraje. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://geoportal.plzensky-kraj.cz/gs/orp-domazlice-2008/>

Geoportál Plzeňského kraje. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://geoportal.plzensky-kraj.cz/gs/orp-prestice-2008/>

HAMPL, Martin a kol. *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice*. 1. vyd. Praha: DemoArt, 1996, 395 s. ISBN 80-902-1542-4.

Hrad Starý Heštejn. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.hrady.cz/?OID=291>

CHALUPA, Petr a Zdeňka TARABOVÁ. *Přehled geografie obyvatelstva, demografie a geografie sídel: učební texty pro posluchače učitelského studia geografie*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, 162 s.

CHRISTALLER, Walter a Carlisle W BASKIN. *Central places in southern Germany*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1966, 230 p.

IDOS. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://jizdnirady.idnes.cz/vlakyautobusymhdvse/spojeni/bulka&str=tabdetail.jsp>

Klimatické regiony ČR (dle Quitt, 1971) [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.ovocnarska-unie.cz/sispo/?str=klima-map>

LB Minerals. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.lb-minerals.cz/cz/o-spolecnosti/2-predstaveni-spolecnosti>

Lesy ČR, s. p. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: <http://www.lesy-cr.cz/kontakty/organizacni-jednotky/Stranky/organizacni-jednotky.aspx?UnitTypeId=16>

Meclovska zemedelska, a.s. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: <http://www.meclovska.cz/cs/o-nas>

Města a obce online. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: http://mesta.obce.cz/obce_orp.asp?zujorp=558249

Město Poběžovice. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.pobezovice.cz>

Mikroregion Dobrohost. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: <http://www.dobrohost.cz>

Mikroregion Přešticko. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.presticko.cz>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

NAUČNÉ STEZKY. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: <http://www.plzenskykraj.kct.cz/nastezky/nsptenin.htm>

Národní geoportál INSPIRE. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: <http://geoportal.gov.cz/web/guest/map/>

Problémy periferních oblastí. Praha: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, 2005, 184 s. ISBN 80-865-6121-6.

Půdní mapa 1:50 000. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: <http://mapy.geology.cz/pudy/>

RISY.cz. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/prumyslove-zony/detail?Id=473>

Veřejná databáze ČSÚ. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné

z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrzd=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&childsel0=1&childsel1=1&cislotab=MOS+B01+ORP.139&vo=null&verze=0&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp

VISHAY ELECTRONIC. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://vishay-electronic.trade.cz>

Zemědělské družstvo Merklín u Přeštice. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.zdmerklin.cz/index.php?CTRL=indexnull&verze=0&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dopravní dostupnost z obcí SO POÚ Přeštice do krajského města Plzně

Příloha č. 2: Dopravní dostupnost z obcí SO POÚ Poběžovice do okresního města Domažlice

Příloha č. 3: Počet obyvatel v obcích SO POÚ Přeštice k 31.12.2011

Příloha č. 4: Počet obyvatel v obcích SO POÚ Poběžovice k 31. 12. 2011

Příloha č. 5: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v obcích SO POÚ Přeštice v letech 2001 a 2011

Příloha č. 6: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2001 a 2011

Příloha č. 7: Vývoj počtu obyvatel v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

Příloha č. 8: Hrubá míra sňatečnosti a rozvodovosti (v ‰) v SO POÚ Přeštice v letech 1991 – 2011

Příloha č. 9: Dosažitelní uchazeči celkem v obcích SO POÚ Přeštice v letech 2001 – 2011

Příloha č. 10: Volná pracovní místa v SO POÚ Přeštice v letech 2005 – 2011

Příloha č. 11: Vývoj míry nezaměstnanosti (v ‰) v obcích SO POÚ Přeštice v letech 2001 – 2011

Příloha č. 12: Vývoj počtu obyvatel v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

Příloha č. 13: Sňatečnost a rozvodovost (v ‰) v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

Příloha č. 14: Dosažitelní uchazeči celkem v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2001 – 2011

Příloha č. 15: Volná pracovní místa v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2005 – 2011

Příloha č. 16: Vývoj míry nezaměstnanosti (v ‰) v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2001 - 2011

Přílohy

Příloha č. 1: Dopravní dostupnost z obcí SO POÚ Přeštice do krajského města Plzně

Název obce	Vzdálenost (km)	Časová dostupnost autobusem (v minutách)	Časová dostupnost vlakem (v minutách)
Bolkov	35	62	-
Borovy	28	34	40
Buková	37	80	-
Čížice	15	33	-
Dolce	27	58	-
Dolní Lukavice	20	40	-
Horní Lukavice	18	20	-
Horšice	30	61	-
Chlumčany	17	39	24
Kbel	36	52	-
Lužany	25	30	37
Merklín	33	58	-
Nebílovy	18	40	-
Netunice	20	47	-
Nezdice	28	51	-
Oplot	27	41	-
Otěšice	32	54	-
Předenice	22	53	-
Přeštice	22	25	28
Příchovice	24	46	-
Ptenín	36	71	-
Radkovice	27	59	-
Roupov	30	56	-
Řeňče	28	45	-
Skašov	34	70	-
Soběkury	27	46	-
Štěnovice	12	23	-
Týniště	32	68	-
Útušice	10	18	-

(Zdroj: vlastní zpracování podle IDOS a Mapy.cz, 2015)

**Příloha č. 2: Dopravní dostupnost z obcí SO POÚ Poběžovice do okresního města
Domažlice**

Název obce	Vzdálenost (km)	Časová dostupnost autobusem (v minutách)	Časová dostupnost vlakem (v minutách)
Bělá nad Radbuzou	29	75	57
Drahotín	19	60	-
Hora Sv. Václava	20	64	-
Hostouň	22	45	46
Hvožďany	17	48	-
Mnichov	18	50	-
Mutěnin	22	51	43
Nový Kramolín	11	21	26
Otov	11	16	-
Pařezov	9	13	-
Poběžovice	15	30	33
Rybník	27	75	-

(Zdroj: vlastní zpracování podle IDOS, 2015)

Příloha č. 3: Počet obyvatel v obcích SO POÚ Přeštice k 31.12.2011

Obec	Počet obyvatel
Bolkov	56
Borovy	230
Buková	227
Čížice	506
Dolce	270
Dolní Lukavice	870
Horní Lukavice	390
Horšice	419
Chlumčany	2 462
Kbel	316
Lužany	639
Merklín	1 160
Nebílovy	341
Netunice	189
Nezdice	214
Oplot	345
Otěšice	149
Předenice	206
Přeštice	7 212
Příchovice	1 059
Ptenín	207
Radkovice	112
Roupov	262
Řenče	907
Skašov	236
Soběkury	619
Štěnovice	1 773
Týniště	49
Útušice	657
Vlčí	65

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

Příloha č. 4: Počet obyvatel v obcích SO POÚ Poběžovice k 31. 12. 2011

Obec	Počet obyvatel
Bělá nad Radbuzou	1 764
Drahotín	183
Hora Svatého Václava	62
Hostouň	1 335
Hvožd'any	33
Mnichov	244
Mutěnin	259
Nový Kramolín	235
Otov	98
Pařezov	143
Poběžovice	1 656
Rybník	182
Vlkanov	128

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

Příloha č. 5: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v obcích SO POÚ Přeštice v letech 2001 a 2011

Název obce	Rok 2001	Rok 2011
Bolkov	26	26
Borovy	109	108
Buková	85	95
Čížice	200	202
Dolce	116	115
Dolní Lukavice	356	360
Horní Lukavice	181	196
Horšice	171	180
Chlumčany	1 183	1 238
Kbel	136	145
Lužany	309	323
Merklín	533	537
Nebílovy	147	153
Netunice	75	76
Nezdice	84	91
Oplot	164	168
Otěšice	71	73
Předenice	86	85
Přeštice	3 340	3 429
Příchovice	443	471
Ptenín	101	107
Radkovice	45	47
Roupov	102	108
Řenče	437	442
Skašov	120	116
Soběkury	271	288
Štěnovice	692	707
Týniště	21	21
Útušice	281	278
Vlčí	34	35

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat MPSV, 2015)

**Příloha č. 6: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v obcích SO POÚ Poběžovice
v letech 2001 a 2011**

Název obce	Rok 2001	Rok 2011
Bělá na Radbuzou	871	886
Drahotín	91	90
Hora Svatého Václava	28	33
Hostouň	656	670
Hvoždany	21	19
Mnichov	121	116
Mutěnin	98	104
Nový Kramolín	97	109
Otov	53	47
Pařezov	59	60
Poběžovice	875	926
Rybník	83	89
Vlkanov	64	63

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

Příloha č. 7: Vývoj počtu obyvatel v SO POÚ Přestice v letech 1991 – 2011

Rok	Počet obyvatel
1991	19 780
1992	19 854
1993	19 791
1994	19 715
1995	19 658
1996	19 631
1997	19 667
1998	19 696
1999	19 707
2000	19 793
2001	19 963
2002	20 041
2003	20 032
2004	20 235
2005	20 416
2006	20 609
2007	21 027
2008	21 453
2009	21 859
2010	21 938
2011	22 147

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

**Příloha č. 8: Hrubá míra sňatečnosti a rozvodovosti (v %) v SO POÚ Přeštice
v letech 1991 – 2011**

Rok	Hrubá míra sňatečnosti	Hrubá míra rozvodovosti
1991	6,62	2,53
1992	6,51	3,63
1993	6,15	1,77
1994	6,33	1,77
1995	5,74	1,88
1996	4,84	2,9
1997	5,24	2,29
1998	5,08	2,69
1999	4,87	2,28
2000	5,82	2,13
2001	4,88	2,26
2002	5,1	2,45
2003	4,14	2,45
2004	5,02	3,18
2005	4,33	3,49
2006	4,1	3,61
2007	4,95	2,35
2008	4,47	3,2
2009	4,2	2,22
2010	4,02	3,06
2011	4,31	3,18

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

Příloha č. 9: Dosažitelní uchazeči celkem v obcích SO POÚ Přeštice v letech 2001 – 2011

Obec	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bolkov	2	2	3	3	3	1	2	1	1	3	1
Borovy	5	8	6	7	5	7	4	7	11	7	7
Buková	4	3	3	6	4	2	1	2	5	6	9
Čížice	8	11	18	15	12	10	7	3	12	14	9
Dolce	6	10	8	9	12	9	7	6	10	21	11
Dolní Luk.	17	16	17	33	29	14	21	17	35	51	35
Horní Luk.	6	9	9	5	8	9	5	4	6	11	17
Horšice	11	8	9	11	7	9	6	7	18	17	14
Chlumčany	57	72	75	77	56	59	30	32	98	83	75
Kbel	4	7	7	10	9	5	3	6	11	19	17
Lužany	12	12	8	10	9	11	9	5	17	20	16
Merklín	17	15	16	26	24	19	15	15	41	44	34
Nebílovy	10	6	9	8	7	8	1	4	12	12	11
Netunice	1	4	6	6	5	2	2	1	2	5	5
Nezdice	3	2	2	5	3	1	0	2	5	6	4
Oplot	7	4	6	4	5	4	8	6	11	16	8
Otěšice	7	4	3	8	8	6	3	3	4	6	2
Předenice	2	3	4	6	4	2	1	2	8	7	5
Přeštice	148	141	120	138	167	135	90	90	214	241	206
Příchovice	25	14	18	14	20	21	9	15	34	33	22
Ptenín	6	4	9	7	7	3	1	0	3	6	4
Radkovice	3	4	2	2	4	0	1	0	3	5	4
Roupov	7	8	7	8	6	7	6	6	7	8	4
Řenče	18	19	11	14	16	11	7	10	41	36	21
Skašov	12	14	14	14	14	14	9	7	16	16	14
Soběkury	15	8	10	9	17	12	16	8	20	21	18
Štěnovice	26	37	35	41	34	44	26	27	50	42	47
Týniště	1	3	1	1	3	5	3	4	8	6	3
Útušice	13	11	8	17	19	7	11	9	19	18	18
Vlčí	1	1	1	0	2	0	0	1	4	2	2

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat MPSV, 2015)

Příloha č. 10: Volná pracovní místa v SO POÚ Přeštice v letech 2005 – 2011

Obec	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bolkov	0	0	0	0	0	0	0
Borovy	0	0	0	0	0	0	0
Buková	1	1	1	0	0	0	0
Čížice	1	1	2	1	1	1	1
Dolce	0	0	1	1	0	0	0
Dolní Luk.	7	15	14	1	0	2	2
Horní Luk.	7	0	2	0	0	0	0
Horšice	0	0	0	0	0	2	1
Chlumčany	3	8	17	14	3	1	2
Kbel	0	0	0	0	0	0	0
Lužany	0	0	9	8	10	10	0
Merklín	1	2	7	6	2	4	2
Nebílovy	0	0	0	0	0	0	0
Netunice	0	0	0	0	0	0	0
Nezdice	0	0	0	0	0	0	0
Oplot	0	0	0	0	0	0	0
Otěšice	0	0	0	0	0	0	0
Předenice	0	0	1	0	0	0	0
Přeštice	41	131	99	63	13	16	44
Příchovice	10	3	14	2	0	1	0
Ptenín	0	0	0	0	0	0	0
Radkovice	0	0	1	1	0	0	0
Roupov	0	1	1	0	0	0	0
Řeňče	3	5	5	1	0	0	1
Skašov	0	0	0	0	0	0	0
Soběkury	0	0	0	0	0	0	0
Štěnovice	9	17	29	13	2	8	4
Týniště	0	0	4	4	0	0	0
Útušice	0	4	20	3	1	0	1
Vlčí	0	0	0	0	0	0	0

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat MPSV, 2015)

**Příloha č. 11: Vývoj míry nezaměstnanosti (v %) v obcích SO POÚ Přeštice
v letech 2001 – 2011**

Obec	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bolkov	7,7	7,7	11,5	11,5	11,5	3,8	7,7	3,8	3,8	11,5	3,8
Borovy	4,6	7,3	5,6	6,5	4,6	6,5	3,7	6,5	10,2	6,5	6,5
Buková	4,7	3,5	3,2	6,3	4,2	2,1	1,1	2,1	5,3	6,3	9,5
Čižice	4	5,5	8,9	7,4	5,9	5	3,5	1,5	5,9	6,9	4,5
Dolce	5,2	8,6	7	7,8	10,4	7,8	6,1	5,2	8,7	18,3	9,6
Dolní Luk.	4,8	4,5	4,7	9,2	8,1	3,9	5,8	4,7	9,7	14,2	9,7
Horní Luk.	3,3	5	4,6	2,6	4,1	4,6	2,6	2	3,1	5,6	8,7
Horšice	6,4	4,7	5	6,1	3,9	5	3,3	3,9	10	9,4	7,8
Chlumčany	4,8	6,1	6,1	6,2	4,5	4,8	2,4	2,6	7,9	6,7	6,1
Kbel	2,9	5,2	4,8	6,9	6,2	3,4	2,1	4,1	7,6	13,1	11,7
Lužany	3,9	3,9	2,5	3,1	2,8	3,4	2,8	1,5	5,3	6,2	5
Merklín	3,2	2,8	3	4,8	4,5	3,5	2,8	2,8	7,6	8,2	6,3
Nebílovy	6,8	4,1	5,9	5,2	4,6	5,2	0,7	2,6	7,8	7,8	7,2
Netunice	1,3	5,3	7,9	7,9	6,6	2,6	2,6	1,3	2,6	6,6	6,6
Nezdice	3,6	2,4	2,2	5,5	3,3	1,1	0	2,2	5,5	6,6	4,4
Oplot	4,3	2,4	3,6	2,4	3	2,4	4,8	3,6	6,5	9,5	4,8
Otěšice	9,9	5,6	4,1	11	11	8,2	4,1	4,1	5,5	8,2	2,7
Předenice	2,3	3,5	4,7	7,1	4,7	2,4	1,2	2,4	9,4	8,2	5,9
Přeštice	4,4	4,2	3,5	4	4,9	3,9	2,6	2,6	6,2	7	6
Příchovice	5,6	3,2	3,8	3	4,2	4,5	1,9	3,2	7,2	7	4,7
Ptenín	5,9	4	8,4	6,5	6,5	2,8	0,9	0	2,8	5,6	3,7
Radkovice	6,7	8,9	4,3	4,3	8,5	0	2,1	0	6,4	10,6	8,5
Roupov	6,9	7,8	6,5	7,4	5,6	6,5	5,6	5,6	6,5	7,4	3,7
Řenče	4,1	4,4	2,5	3,2	3,6	2,5	1,6	2,3	9,3	8,1	4,8
Skašov	10	11,7	12,1	12,1	12,1	12,1	7,8	6	13,8	13,8	12,1
Soběkury	5,5	3	3,5	3,1	5,9	4,2	5,6	2,8	6,9	7,3	6,3
Štěnovice	3,8	5,4	5	5,8	4,8	6,2	3,7	3,8	7,1	5,9	6,6
Týniště	4,8	14,3	4,8	4,8	14,3	23,8	14,3	19	38,1	28,6	14,3
Útušice	4,6	3,9	2,9	6,1	6,8	2,5	4	3,2	6,8	6,5	6,5
Vlčí	2,9	2,9	2,9	0	5,7	0	0	2,9	11,4	5,7	5,7

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat MPSV, 2015)

Příloha č. 12: Vývoj počtu obyvatel v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

Rok	Počet obyvatel
1991	5 931
1992	5 947
1993	5 997
1994	5 975
1995	6 012
1996	5 997
1997	5 969
1998	6 047
1999	6 085
2000	6 109
2001	6 295
2002	6 304
2003	6 324
2004	6 316
2005	6 337
2006	6 359
2007	6 445
2008	6 493
2009	6 440
2010	6 491
2011	6 322

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ 2015)

Příloha č. 13: Sňatečnost a rozvodovost (v %) v SO POÚ Poběžovice v letech 1991 – 2011

Rok	Hrubá míra sňatečnosti	Hrubá míra rozvodovosti
1991	6,91	2,53
1992	7,91	2,02
1993	5,69	3,01
1994	6,52	2,51
1995	6,67	4,34
1996	6,33	2,66
1997	5,01	4,18
1998	4,83	3,16
1999	6,76	2,97
2000	4,76	3,77
2001	6,29	3,39
2002	6,83	3,02
2003	5,07	2,69
2004	5,54	3,48
2005	4,11	3
2006	4,57	3,31
2007	5,31	3,59
2008	3,09	3,25
2009	3,25	3,4
2010	3,56	2,47
2011	4,53	3,28

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

Příloha č. 14: Dosažitelní uchazeči celkem v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2001 – 2011

Obec	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bělá n. R.	88	89	100	74	71	46	51	67	112	88	71
Drahotín	15	12	13	13	16	11	6	3	17	20	21
Hora Sv. V.	6	8	4	4	2	4	3	2	3	4	5
Hostouň	57	70	68	52	54	42	39	47	89	58	56
Hvožd'any	2	1	3	1	2	1	1	2	3	1	0
Mnichov	14	18	14	13	12	11	8	9	26	30	30
Mutěnin	15	18	17	13	15	13	12	13	22	17	13
Nový Kram.	2	10	9	15	11	9	7	11	18	15	20
Otov	5	5	4	4	5	4	5	7	12	11	9
Pařezov	0	2	5	2	5	2	4	2	9	7	9
Poběžovice	37	42	52	58	41	37	35	54	87	86	65
Rybník	15	18	15	10	13	12	14	11	20	25	16
Vlkanov	4	3	7	2	3	4	1	2	6	11	10

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČSÚ, 2015)

Příloha č. 15: Volná pracovní místa v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2005 – 2011

Obec	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bělá nad Radbuzou	23	4	14	10	2	2	1
Drahotín	0	0	0	0	0	0	0
Hora Svatého Václava	10	10	10	10	0	0	1
Hostouň	7	13	17	17	7	1	1
Hvožd'any	0	0	0	0	0	0	0
Mnichov	0	0	0	0	0	0	0
Mutěnin	0	0	0	0	0	0	0
Nový Kramolín	0	9	2	0	0	0	0
Otov	0	0	0	0	0	0	0
Pařezov	0	0	0	0	0	0	0
Poběžovice	1	3	11	2	0	1	3
Rybník	0	0	0	2	0	1	0
Vlkanov	0	0	0	0	0	1	0

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat MPSV, 2015)

Příloha č. 16: Vývoj míry nezaměstnanosti (v %) v obcích SO POÚ Poběžovice v letech 2001 - 2011

Obec	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bělá n. R.	10,1	10,2	11,3	8,4	8	5,2	5,8	7,6	12,6	9,9	8
Drahotín	16,5	13,2	14,4	14,4	17,8	12,2	6,7	3,3	18,9	11,4	23,3
Hora Sv. V.	21,4	28,6	12,1	12,1	6,1	12,1	9,1	6,1	9,1	12,1	15,2
Hostouň	8,7	10,7	10,2	7,8	8,1	6,3	5,8	7	13,3	8,7	8,4
Hvožd'any	9,5	4,8	15,8	5,3	10,5	5,3	5,3	10,5	15,8	5,3	0
Mnichov	11,6	18,4	12,1	11,2	10,3	9,5	6,9	7,8	22,4	25,9	25,9
Mutěnin	15,3	18,4	16,4	12,5	14,4	12,5	11,5	12,5	21,2	16,3	12,5
Nový Kram.	2,1	10,3	8,3	13,8	10,1	8,3	6,4	10,1	16,5	13,8	18,3
Otov	9,4	9,4	8,5	8,5	10,6	8,5	10,6	14,9	25,5	23,4	19,1
Pařezov	0	3,4	8,3	3,3	8,3	3,3	6,7	3,3	15	11,7	15
Poběžovice	4,2	4,8	5,6	6,3	4,4	4	3,8	5,8	9,4	9,3	7
Rybník	18,1	21,7	16,8	11,2	14,6	13,5	15,7	12,4	22,5	28,1	18
Vlkanov	6,2	4,7	11,1	3,2	4,8	6,3	1,6	3,2	9,5	17,5	15,9

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat MPSV, 2015)

Abstrakt

KOCH, Jan. *Srovnání socioekonomického rozvoje Plzeňska a Poběžovicka v letech 1991 - 2011*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 45 s., 2015.

Klíčová slova: regiony, nezaměstnanost, obyvatelstva

Předložená práce je zaměřena na srovnání rozvoje demografických ukazatelů a trhu práce mezi SO POÚ Přeštice, jako příměstským regionem a SO POÚ Poběžovice, jako periferním regionem.

V práci je popisována základní charakteristika obou regionů, jejich poloha, dopravní obslužnost, hospodářství a cestovní ruch. Dále jsou zkoumány jednotlivé ukazatele o obyvatelstvu a následně i o trhu práce, především nezaměstnanosti.

V poslední kapitole jsou oba regiony porovnávány v relativních ukazatelích. V závěru jsou poté zhodnoceny výsledky celé práce.

Keywords: regions, unemployment, population

The present work is focused on comparison of demographic indicators and the development of the labor market between SO POÚ Přeštice as suburban region and SO POÚ Poběžovice as peripheral regions.

While work is described basic characteristics of both regions, their location, transport services, economy and tourism. There are also examine various population indicators and consequently also the labor market, especially unemployment.

In the last chapter, both regions are compared in relative indicators. In conclusion, the results are then evaluated the whole work.